

Auto ▶24

Kasutatud autot ostes ja müües risk raha kaotada

Olle Horm ▶14-15

Ega ma ka lihakombinaati minnes sellest enne midagi ei teadnud.

Märtsi algusest ei küpseta tippjuht Olle Horm enam Rakvere Lihakombinaadi kasumit, vaid hakkab laduma telliseid koduvabariigi neljandas ehitusfirmas Skanska EMV.

Luubi all ▶10-13

Venemaa Inc – Putin juhib riiki kui isiklikku suurfirmat

Ekstra ▶16-17

Rahvusvaheline Eesti kaup

Puhkepäev

Jazzkaar tuleb taas värvikirev

ÄP2

Nädalavahetus

| 29. veebruar–2. märts 2008 | nr 42 (3528) | 22 kr |

Tuumajaam.
Eesti oma tuumajaama valmimiseni kuluks üle 15 aasta ▶4-5

See on väärt edasiarendamist, ei tasu seda ära põlata.
Andrus Ansip, peaminister, Eestisse tuumajaama ehitamise ideest

▶ ARKi tehnosakonna juhataja Andres Soots

Valvas silm jälgib tehnöülevaatust

Aasta pärast peaks kõikides sõidukite tehnöülevaatuspunktides olema kaamerad, mille pilt jõuab reaalajas ARKi. Selle-

ga tahetakse tagada liikluses osalevate sõidukite ohutus, kinnitas ARKi tehnosakonna juhataja Andres Soots. ▶6

Nöudlus kergitas krooni hoieuseintresse

Eesti krooni hoiuste intressimäärad on ennast eurohoiuste intressidest poole aastaga ette rebinud ning vahe püsib seni, kuni selgub kuupäev, mil Eesti on realselt valmis eurole minema. ▶8

Vagunite ja vedurite remondikoda

ASis Ühinenud Depood saavad Balti riikide juhtivate reisivagunite remontijate ning ümberehitajate käe all uue elu nii Baltimaade kui ka Venemaa diiselrongid. Siin kohendatakse ka vedureid. ▶9

TELLIJATELE

Jõuab tellijateni tänase ja homse päeva jooksul

5 PÄEVA

Äp JÄI SILMA nädal Peeter Raidla pilgu läbi

Ansip tehku Viisitamme

Läinud nädalavahetusel kulmineerunud Eesti Vabariigi 90. aastapäeva pidustused pakkusid kõneainet kõigiks järgnenud päevadeks. Et mis kellelgi seljas oli ja kes kellega käis. Ja kes ikka kutsuti ja kes kutsumata jäeti. Eesti Ekspressi arupärimine vastuvõtu täpsemate asjaolude kohta pörkus vastu presidendi suuvoodri Toomas Sildami raudset rinda. Tundub, et eksajakirjanikust nõunik on oma rolli hästi sisse elanud, dikteerides raudse käega, kellele millist infot jagada ja kas seda üldse anda.

Kogu selle tühijutu taustal jäeti suurema tähelepanuta Pärnus avatud ausammas – kunagise Endla teatri trepp koos rõduga, millelt 90 aastat tagasi loeti esimest korda ette iseseisvuse aluseks saanud “Manifest kõigile Eestimaa rahvastele”. Telerist nähtud põgusa pildi põhjal on küll raske uue ausamba ilu hinnata, kuid esmamulje on meeldiv.

Nüüd võiks peaminister Andrus Ansip võtta Pärnu linnapeast Mart Viisitammest eeskju ning ka Tallinnas Eesti vabadusesamba püsti panna. Olgu või jõuga. Mis sest, et sel nädalal taas tugevaid vastuhääli hakkas kogunema. Ausammas Reaalkooli veerel on küll kena, aga piinlik on sinna riigi külalisi viia. Kui lähtuda ENSV asendamisest riigiasutuste nime ees täheühendiga EV, siis kestab see piinlikkus juba 18 aastat.

Salajane töötukassa

Töötukassa tegi oma margi täis, keeldudes ütlemast, milliseid te-

hinguid on sooritatud meie ühistel pingutustel kogunenud miljardite kroonidega. Peakassir Meelis Paavel varjus meie ühisraha keerutava välispanga nurga taha, väites, et rahapaigutused on pangasaladus.

Pigem on põhjus ikkagi selles, et meie ühiskassa haldurid on rahapaigutustega tõsiselt alt läinud ega taha seda tunnistada. Taas riigikontrolöriks kinnitatud Mihkel Oviir peaks nüüd ka oma vastastele tegudega näitama, et ta on õige mees, ning tirima töötukassa salajased tehingud avalikkuse ette. Sest kui võim on rahva käes, siis kelle käes ta on? Ega ometi töötukassa käes?

Tuul, põlevkivi või aatom?

Kui uskuda Eesti Energia ajakirjandusele esitatud andmeid, siis on praeguste ja tulevaste tuuleparkidega sõlmitud lepingute ja kehtivate liitumispakkumiste maht ületanud meie energiatarbimise vajaduse. Tõsi, jagatud liitumislepingutest on praeguseks tootmiseni jõudnud vaid vähesed, pakkudes tarbimisele katet üksnes mõne protsendi ulatuses.

Kui siia lisada kavandatud ja kavandatavad koostootmisjaamad, mis ähvardavad neelata suure osa meie puidujääkidest, ja mõelda lisaks võimalikule tuumajaamale, võib Eestist tulevikus saada üks elektrikesksemaid riike. Tõsi, see kõik on tulnud kuidagi äkki ja ootamatult. Taustaks asjaolu, et ülepeakaela kiirustades ELiga liitudes jäeti ilmselt välja kauplemata piisav ja soodsam ülemineku periood, et põlevkivienergia tootmist vähendada ja see keskkonnasäästlikumaks muuta.

Kui võim on rahva käes, siis kelle käes ta on? Ega ometi töötukassa käes?

Äp NÄDALA FOTO

On ju nii tema moodi..

► Kaks kohalikku daami Rakvere Galeriis riigikogu aseesimehe Kristiina Ojulandi portreed imetlemas. Näitusel olid väljas spetsiaalselt Eesti Vabariigi 90. aastapäeva tähistamiseks maalitud kuulsaimate virulaste portreed. Foto: Andres Haabu

Äp LEMMIKUD

Q Vara suuromanik kõrvuni võlgades

► Q Vara suuromanik SLProductionsil oli Krediidinfo andmetel 11 mullu detsembris maksehäiresse kantud liisinguvõlga.

Keskerakonna PR-trikk

► Keskerakondlase Ain Sepiku bordelliskandaali kohta tehtud järelepärimine saab anda ainult oodatud vastuse.

Alfaisaste hulk Eestis kasvab

► TTÜ korraldatud juhtide uuringud näitavad, et A-tüüpi isiksuste (rahvakeeles tuntud kui tööhull, tööõnarkomaan või tööhoolik) osakaal Eesti juhtide hulgas on oluliselt suurenenud.

Äp LUGEJA ARVAB

Tallinn tahab keelata naastrehvid

► Tallinn ei ole terve Eesti. Haanjamaal on terve talv lumi maas olnud ja teed libedad, samas on ka kurvilised ja märgised teed, tulge ja proovige siin ilma naastudeta liigelda. ► Soome teadlaste aastatepikkune töö on näidanud, et naastrehvid säästavad väga palju inimelusid. Samas soovitatakse naastrehve just linnas ja rannikualadel, kus vahelduv ilm tekitab jääd ja autode suur arv lihvib jäised kohad libedaks. ► Väga mõistlik ettepanek, aga määratud läbikukkumisele kui vaadata, kes ettepaneku tegi ja kes on võimul. ► Kui suudavad teed korras hoida talvel, siis lasku käia, aga elu näitab, et ikka ei suuda küll, mida Tallinnale lähemale, seda hullemaks teed lähevad talvel.

► On ka viimane aeg keelustada. Olen aastaid naastrehve kasutanud, viimased neli talve aga lamellidega sõitnud. Ja pole mingit vahet. Vaiksem ja mugavam on lamelliga. ► Ka mina sõidan viimased kaks aastat lamellidega. Pidamine OK, müra pole, teed terved. Mida sa hing veel tahad? Keelustamise asemel võiks panna neile korraliku maksu, näiteks 2000 krooni rehviilt. Oleks ju korralikult võtta lollidelt ära võimalus oma raha ära anda.

Kroonilaenu intress kihutab kõrgustesse

► Tundub, et see on selge sõnum, et krooni ei usaldada. ► Sellepärast tuligi õigel ajal kroonilaenu intress fikseerida. Kes fikseeris, sellel on intress

madalam kui eurolaenude jooksev intress praegu. ► Krooni intressid tõusid üle Euribori seetõttu, et kaugoodatud euro jäi tulemata. Intressivahe hakkab tulevikus vähenema ja saavutab jällegi nulltaseme vahetult enne euro kasutuselevõttu. ► Aga kui mingil põhjusel peakski devalvatsioon tulema, siis on nad rõõmsad, et kuumakse ei suurene.

Olympicu kasum jäi nõrgaks

► Noh Karu, miks me peaksime just sinu järgmisse voo-ru valima? ► Mina küll aplodeerin selle tulemuse peale. Käive tõuseb mühinal, mis näitabki, et ettevõtte laieneb, areneb kenasti. Kasumi langus on täiesti loogiline ja ajutine nähe.

IVT Greenline HT-Plus tootesari luigemärgistatud, ainsana Euroopas

Homme, 1. märtsil kell 10.00-14.00 Pirita TOP-Hotellis

IVT infopäev soojuspumpadest

Millele pöörata tähelepanu renoveerides või hankides uut küttesüsteemi. Soojuspumbad kui arvestatav alternatiiv.

Loengul osalemiseks saatke mail märksõnaga "loeng" aadressile info@ivt.ee. Lisage oma tel. nr. ja nimi. Registreeruda saab ka tel. 639 6799

Eelnevalt registreerunute vahel loosime koha- peal välja IVT õhukivati (h. 7500 kr.)

Tasuta konsultatsiooni argipäeviti ka meie esindustest

TALLINN
IVT CENTER
Regati pst. 1
tel. 639 6799

TALLINN
IVT CENTER
Paldiski mnt. 29
tel. 667 5099

PÄRNU
IVT CENTER
Kevade 1a
tel. 564 8757

TARTU
IVT CENTER
Riia mnt. 136 B
tel. 738 042

KURESSAARE
IVT CENTER
Tallinna 82,
tel. 453 1354

IVT Soojuspumbad OÜ | Paldiski mnt. 29
10612 Tallinn | tel. 667 5099 | www.ivt.ee

Millised lisaväärtused on uue kodu hankijale tõeliselt kasulikud? Küttesüsteem - Rootsiküla II-etapi majades on IVT soojuspump!

4

UUDIS

Eesti oma tuumajaam järjest võimalikum

Aasta lõpuks valmib energaetika kümne aasta arengukava

Äp
Silvia Kruusmaa
silvia.kruusmaa@aripaev.ee

Äp
Mariliis Pinn
mariliis.pinn@aripaev.ee

Kui veel aasta tagasi oli Eesti Energia juht Sandor Liive Eestisse tuumajaama ehitamise vastu, siis nüüd kostab nii tema kui ka peaminister Andrus Ansipi suust järjest julgustavaid sõnu.

Ansipi sõnul väärivad tuumaelektrijaama idee arutamist. Samas pole tema sõnul maailmas sellist tuumajaama prototüüpi, mis sobiks Eestile.

Ansip: piisavalt väikest jaamatüüpi veel pole

Nimelt tarbitakse suvekuudel suhteliselt tagasihoidlikult energiat, umbes 400 MW, mis tähendaks, et Eestisse ehitatav tuumajaam peaks olema maksimaalselt 400 MW, aga nii väikse võimsusega tuumaelektrijaama maailmas praegu ei ole.

"Küll aga on võimalik, et 2015. aastaks tehakse selline prototüüp. Tuumajaama investeerimine on kallis. Väikese tuumajaama puhul on üldkuuld keskkonnanahoiule ja julgeolekule sama suured kui suurel tuumajaamal," tõi ta välja kitsaskohti. "See on väärt edasiarendamist, ei tasu seda ära

põlata," ei laitud peaminister tuumajaama ehitamise ideed siiski lõplikult maha.

Peaministri sõnul oleks Eestil mõistlik osaleda teistes tuumaenergiaprojektides ehk teha koostööd leedukatega ja soomlastega.

Parts: praegu on vara jah või ei öelda

Majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhana Parts palus ajakirjandusel tuumajaama paanika külvamine lõpetada. "Praegu ei saa seda välistada, öelda ei või jah. Võimalust tuleb kaaluda, see peab omama majanduslikku mõtet, olema keskkonnasäästlik, konkurentsivõimene töstev ja laiapõhjaline otsus. Kuri tegelik oleks seda võimalust mitte analüüsida ja kaaluda," lisas ta.

Samas lisas Parts, et praegu tegeldakse alles energia arengukavaga aastani 2018, milles tuleb paika panna üldplaan. "Tuumajaama rajamise otsuse vastuvõtmisest läheb ehitamiseni minimaalselt 15 aastat riigis, kus ei ole varasemaid kogemusi," seletas ta.

"Me oleme nõukogus otsustanud hakata sellega tegelema," märkis Eesti Energia nõukogu liige Rein Kilk, lisades, et need arutelud peaksid kindlasti olema avalikud.

"Mulle on jäänud mulje, et Eesti Energia nõukogus on racionaalselt mõtlevad inimesed.

Emotsionaalseid hüüatusi pole seal kuulda olnud," iseloomustas Kilk nõukogu meelust võimaliku tuumajaama rajamise suhtes.

Kilk peab tuumajaama keskkonnasõbralikuks energia tootmise viisiks ning ise ta tuumajaama läheduses elamist ei pelgaks. Kilgi arvates on tuumajaama rajamine 2025. aastaks Eestisse realistlik. "Olen püüdnud seda teemat uurida ja käinud ka Soome Olkiluoto tuumajaamas," põhjendas ettevõtja oma arvamust.

Eesti lõikaks kasu ka ülimoodsast tehnoloogiast

Kilk tõi välja, et lisaks keskkonnanahoiule omaks tuumajaam Eestile ka muid positiivseid mõjusid. "Tuumajaam omab ligipääsu ülimoodsale tehnoloogiale ja kasutab väga kvalifitseeritud spetsialiste. Esimesed sammud oleksid n-ö kaotuseta mäng, koguksime infot ja analüüsiksime teadmisi ning see on ainult positiivne," rääkis ta tuumajaama jaoks tehtavate uuringute laiemast kasulikkusest.

Keskonnaminister Jaanus Tamkivi suhtus Eestisse tuumajaama rajamisse kahtlusega. "Juhul kui seni kasutuses olevaid energialiike ei jätku, siis küll, aga keskkonna poolt..." ütles Tamkivi ning lisas, et kui tehnoloogiad arenevad, siis on see mõeldav.

► Praegu käib Edela-Soomes Olkiluotos kolmanda tuumareaktori ehitus, mis peaks valmis saama 2011. aastaks. Samal ajal plaanitakse juba ka neljandat reaktorit.

Foto: AFP/Scanpix

ÄP TSITAAT

Kui Leedu projekt viibib ning soomlased ütlevad, et meil pole teie jaoks ruumi, siis meil pole muud võimalust, kui ehitada oma jaam.

Sandor Llivo, Eesti Energia juhatuse esimees

ÄP NUMBER

1600

► megavatti on Eesti aastane elektrivajadus. Sama suure võimsusega tuleb Soomes praegu ehitatav Olkiluoto-3 reaktor. Teollisuuden Voima OY-le kuuluv jaam valmib 2011. aastal ja läheb maksma 50 mld krooni.

ÄP NUMBER

27

► protsenti Soome elektritoodangust tuleb praegu Olkiluoto ja Loviisa tuumajaamade ehitamisest.

ÄP KOMMENTAAR

► Värner Lootsmann, Harju maavanem

Küsimus, kas Eestise tuumajaam rajada, on arutlust vääriv ning mina toetan Eestise tuumajaama ehitust. Kas ehitada see Harjumaale, Virumaale või mujale? Isegi kui tuumajaam Harjumaale tuleks, ei peaks seda Tallinna külje alla ehitama, kuigi varem on asukohtadena välja pakutud Maardu või Paldiski. Küllap on ka teisi kohti, ka Harjumaal, kuhu seda ehitada. Näiteks Vasalemma, kust vanglad kaovad, kui Tallinna vangla valmis saab. Või siis endised sõjaväebaasid, mis ei ole siiani kasutatud leidnud. Samuti näiteks Suurpea sõjaväelinnak Pärisepea poolsaarel.

► Marek Standberg, Eestimaa Roheliste juht

Rumal mõte on võtta kasutusele tuumajaam, kus kriitilise massi lõhustamise protsessis kasutatakse aeglustamise tõttu uraani energiast vaid 1–2%. Seda eriti olukorras, kus tuumakütuse hind kasvab nagu nafta hind, eriti kuna Eesti ei ole uraani tootja.

Tuumaaenergia on tehniliselt kõrgelt arenenud ja tugeva julgeolekuga riikide pärusmaa. Leedu on siin erand, kuna tuumajaam on seal Nõukogude Liidu pärand. Nende julgeoleku tase on ka Eesti omast kõrgem, kuna NATO lennukid on seal. Ka Leedu tuumajaama ehitamine ei ole hea idee, sest nende soov ei kipu realiseeruma.

ÄP EESTI VALIKUD

► Möödunud aasta oktoobris otsustas Eesti osaleda Leedu tuumaelektrijaama ehitamise protsessis, mis plaanitakse valmis saada 2008. aasta lõpuks. Leedu uue tuumajaama esimehe reaktor peaks plaanide kohaselt alustama tööd hiljemalt 2015. aastal.

► Soome Olkiluoto tuumajaama kavandatakse veel neljanda reaktori ehitamist.

Teollisuuden Voima, kes on Olkiluoto tuumajaama omanik, on arvanud, et jaama ehitamiseks vajalike tehniliste ja ehituskonnatingimuste täitmise järel võib ehitus alata 2010. aasta alguses ning see võiks valmida 2016–2018. Eesti Energia on huvitatud selles projektis osalemisest.

► Eestisse tuumajaama ehitamise või mitteehitamise otsustab valitsus.

ÄP TASUB TEADA

► Tuumaaenergia võeti kõige ulatuslikumalt kasutusele Prantsusmaal, kus see nüüdseks annab peaaegu 80% elektritoodangust.

► Euroopa Liidus toodavad ligi 200 tuumareaktorit 31% ühenduse elektrist.

► Lääne-Euroopas on Soomes praegu ehitatav Olkiluoto kolmas reaktor esimene tuumajaam pärast 1991. aastat.

► Olkiluoto jaama kahe praegu

toos oleva 860 megavattise reaktori võimsusega kataks Eesti energiavajaduse talvisel tippaastal.

► Olkiluoto kaks reaktorit toodavad aastas ohtlikke jäätmekivi 40 tonni. See on kaks veoautotäit. Narva elektrijaamad toodavad aastas jäätmekivi 5 miljonit tonni. Küll on põlevkivi kasutamisel tekkivad jäätmekivi tuumajaama omadest radiaatsiooni mõttes ohutumad.

Eelmises arengukavas tuumajaama polnud

2005. aastal koostatud dokumendis "Eesti elektritootmise arengukava 2005–2015" on kirjas, et tuumajaama rajamine Eestisse pole lähiajal ei tehniliselt ega majanduslikult põhjendatud.

"Ootused-lootused on muutunud. Tookord arvasime, et meil pole nii palju raha, aga nüüd on rahalised vahendid märgatavalt paremad. Samas on põlevkivitehnoloogia ehituskonnatasud oluliselt tõusmas. Olid ka naiivse võitu lootused seoses Leedu tuumajaamaga ja koostöö osas soomlastega," kirjeldas Eesti Energia nõukogu liige Rein Kilk toimunud muutust.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi kütuse ja energiaturu talituse juhataja Sigrid Vesialliku sõnul osa-

leb "Eesti elektritootmise arengukava 2008–2018" koostamisel seitsmeliikmeline töörühm ja selle lõpliku sisu osas teeb otsuse üheteistliikmeline komisjon, kuhu kuuluvad ministriumide, konkurentsiamet ja riigikantselei esindajad.

Töörühmis on valdavalt majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi spetsialistid.

Avalikkuse kaasamiseks korraldab majandusministeri avalike foorumite sarja, esimene üritus toimub märtsis, et tutvustada kõigi osapoolte jaoks ja ka huvilistele ning avalikkusele koostatava arengukava sisu.

"Kõik erialaliidud, seltsid ja teadusasutused on oodatud sellest osa võtma. Aprillis ja mais toimuvad järgmised foorumi üritused," tutvustas Vesiallik.

NAUDI TALVISE TEE
JÄIST VÄRSKUST

NÜÜD XC90 ERIPAKKUMINE

HIND ALATES

599 000.-

HINNAVÕIT KUNI 78 000.-
TAVAHIND ALATES 677 000.-

Volvo XC90 on tõeline teedeekspert

Ei ole midagi meeliülendavamalt kui panna proovile Volvo XC90 dünaamilised sõiduomadused. Volvo XC90 elektrooniline neljarattavedu üksnes ei anna sulle kontrolli tee üle vaid võimaldab Sul seda tunnetada. Tõeline sõidunauting iga ilmaga.

Keskmine kütusekulu 8,2-13,5 l/100 km; heitmed CO₂ 217-322 g/km
Pilt on illustreeriva tähendusega. Kampania tingimustega tutvuda aadressil www.infoauto.ee

Volvo. for life

6 UUDIS

► Riikliku autoregistrikesuse tehnosakonna juhataja Andres Soots näitab, kuidas videopilt tehnilise ülevaatuspunktist tema arvutisse jõuab.

Foto: Andras Kralla

Tehnoülevaatuspunktidesse pannakse varsti kaamerad

ARK: jälgimissüsteem läheb ettevõttele maksma kuni 50 000 krooni

Äp
Koit Brinkmann
koit.brinkmann@aripaev.ee

Kõikidesse sõidukite tehnoülevaatuspunktidesse peaks järgmise aasta märtsikuust olema paigaldatud kaamerad, mille pilt – lisaks kohapealsele salvestamisele – jõuab reaalajas ka riikliku autoregistrikesuse tehnosakonda.

Pilootprojekti korras on praegu ühes ülevaatuspunktis kaamerad juba üleväl.

“Meie eesmärk ei ole kellelegi ära teha, vaid see, et liikluses osaleksid ohutud sõidukid. Kuid praegu me ei tea, kas auto käis reaalajas ülevaatusel või mitte,” rääkis autoregistrikesuse (ARKi) tehnosakonna juhataja Andres Soots. Lisaks sellele, kas autot ka tegelikult üle vaadati, pole alati ka selge, kuidas ning kes seda tegi.

Eestis on 80 ülevaatuspunkti ning kui igasse neist paigaldatakse kolm kaamerat, siis jõuab riiklikku ARKi korraga 240 kaamera pilt.

Sootsi sõnul keegi monitoride taga ekstra istuma ei hakka, kuid inspektoritel tekib võimalus ülevaatuspunktide tööd kontrollida. “Analüüsimise, milliseid punkte on vaja jälgida,” selgitas ta.

OÜ Jarmaauto Saku vallas Saustinõmmes asuva tehnoülevaatuspunkti omanik ning juhataja Arnold Jõgis oli ARKi plaani suhtes skeptiline ning pidas kulutust kaameratele ja salvestusseadmetele suureks.

“Minul neid kaameraid vaja pole ning minu teada meil keegi peetusega pole tegele- nud, miks mina pean maks- ma? Meil on noor firma, igasugu liisingud on peal ja iga sent on niigi arvel,” ütles ta.

Sootsi hinnangul läheb kaamerate ning salvestusseadme-

te süsteem ülevaatuspunkti- le maksma 40 000–50 000 krooni.

Tallinnas Laagris ülevaatuspunkti pidava Center Servicesi omanik ja juhataja Toomas Kulderknup ütles, et temal pole kaamerate ning salvestusseadmete vastu midagi, sest see aitaks konfliktide korral ka omanikul asju selgitada.

Küll ei pidanud ta mõistlikuks, et kaamerad peavad reaalajas ARKi pilti edastama, sest videofailide edastamine muudab igakuised internetikulud suureks. Küsimuste ning probleemide korral saaks konkreetse sõiduki kohta salvestatud materjali alati hiljem ARKi saata.

Samuti pidas Kulderknup ARKi poolt pakutud 40 000–50 000 kroonist süsteemi hin- da liiga madalaks. Tema sai samasugusele süsteemile üle kahe korra suurema hinna- pakkumise.

Äp NUMBER

80

► tehnoülevaatuspunkti on üle Eesti kokku. Kui igasse ülevaatuspunkti paigutatakse kolm kaamerat, saaks ARK pildiülekanne 240 kaamerast korrada.

Äp KUUPÄEV

01.03. 2009

► muutuks ARKi seatud sihi järgi kaamerate ning salvestusseadme olemasolu tehnoülevaatuspunktides kohustuslikuks.

Äp TAUST

► Pilootprojektina on ühte tehnoülevaatuspunkti üles seatud kaks kaamerat ning salvestusseade.

► Kokkuleppel ülevaatuspunkti omanikuga ei avalikusta ARK, millisesse punkti on pilootprojektiga kaamerad üles pandud.

► Kaamerate üles võetud pilt jõuab internetiühenduse kaudu reaalajas riikliku autoregistrikesuse (ARKi) tehnosakonda arvutisse, kus inspektoritel on võimalus ükskõik millal ülevaatuspunkti tööd jälgida.

► Kaamerate pildikvaliteet peab võimaldama seda, et sõiduki vormistamine jäädvustataks.

Äp KOMMENTAAR

► Rein Einer, ARKi direktori asetäitja tehno- ja registreerimise alal

Süsteemi mõte ei ole ainult ülevaatajate kontrollimine, vaid ka klientide kaebuste või vaidluste korral asjaolude selgitamine ning andmebaaside ja reaalse pildi võrdlemine.

Idee ise on juba paari aasta vanune. Tegemist on laiemas otsusega – praegu on ka valitsuse strateegia selline. Järgmisel nädalal esitame eeskirja eelnõu ministerru- mile. Praegu oleme seadnud tähtjaks, mil kaamerad peavad olema kohustuslikud, 1. märtsi 2009.

Millal sa viimati endal palka tõstsid?
www.parempalk.ee

parempalk.ee
pta
Premium Tõlkeagentuur

Sadamad Meresõidukite müük on jõudnud sadamate arengust ette

Uutele jahtidele napib Eesti väikesadamates kohti

Eestis ostetakse üha rohkem jahte ja väikelaevu, kuid sadamate areng pole sellega kaasas käinud ja kaikohti napib.

“Osaliselt on see tõsi, et sadamakohti on puudu,” ütles Balti Merekaatrie ASi nõukogu esimees Viktor Siilats. “Kuid selles on süüdi Eesti sadamaseadus ning majandusministeeriumi ja veeteede ameti vastutegutsemine,” lisas ta.

Siilats rääkis, et olemasolevates sadamates on kohti, mida saaks juurde tekitada, kuid nii bürokraatlikult kui ka finantsiliselt on see raskendatud. “Seda kummalisem on Haapsalu linnavalitsuse salajane otsus vähendada sadamakohti 30 võrra,” ütles ta.

Väliskülalistele jääb Pirital poole vähem ruumi

Pirita TOPi juhataja Urmas Lind ütles, et mullu laiendati sadamat purjetamishooga algul 25 koha võrra poikohtade arvel ja sadama täiendav arendus oleks äärmiselt vajalik.

“Tavapäraselt tekib iga navigatsiooniperioodi alguses kohtade puudujääk ning püüame loovalt tegutseda, et lahendusid pakkuda. 2008. aastal tekib võimalus lisakohtade kunagise väliskülaliste sadama arvel,” rääkis Lind. “Nendele mõeldud kohtade arv väheneb 70-lt 32-le, neid saame pakkuda kohalikele klientidele.”

“Arvestades TOPi sadama vanust, on selle tehniline seisukord väga kehv,” ütles Lind, märkides, et sadama ressursid on ammendatud. “Täiendav arendus oleks äärmiselt vajalik, mis eeldaks sadama täielikku ümberehitust, olemasolevad betoonkaid tuleks asendada ujuvkaidega,” lisas Lind.

► Jahi võid küll osta, aga kus seda hoida, on palju keerulisem probleem, kinnitavad müüjad ja sadamajuhid.

Foto: Raul Mee

“Eelmine aasta oli ostmise tippaeg, kuid kellel on huvi, ostab ka praegu,” ütles veesõidukeid müüva firma Baltic Boat Centeri müügijuht Rene Abner.

Jahtide tootja: tänavused tellimused juba koos

Saaremaa jahtide ja kaatri tootja Luksusjahi nõukogu liige Lennart Kallin ütles, et firma tootmismahd jätkab kasvu. “Tellimuste arv on juba selleks aastaks täis,” kommenteeris Kallin jahtide populaarsust. “Seitsme-kaheksa aasta jooksul on firma kasvanud aastast 30 protsenti ning kasv jätkub,” märkis ta.

“Ostjatel aitame sadamakohta hankida, väga lihtne see siiski pole,” kommenteeris Abner kaikohtade nappust ning lisas, et sadamakohtade nappus mõjutab vähesel määral veesõiduki ostmisest loobumist. **Katre Pilvinski**

ÄP NUMBER

100

► miljonit krooni läheks Tallinna TOPi betoonkaide asendamine ujuvkaidega.

38

► kohta läheb Pirita sadamas väliskülaliste tarvitusest kohalikele klientidele.

ÄP TAUST

► Väikesadamaid ehitava Marineteeki Estonia OÜ juhatuse liikme Rain Heinamäe sõnul on Eestis kaatri- ja jahikohtade püüd, kirjutas eilne Äripäev.

► Eestis on 54 väikesadamat, mille arenduspotentsiaal on Heinamäe sõnul tohutu.

ÄP KOMMENTAAR

Loomulikult pooldab riik väikesadamate arengut ja laiendamist.

Sel kuul avas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus väikesadamate toetusprogrammi, mille kogumaht on 30 miljonit krooni. Igal huvilisel on võimalus saada ühe sadama kohta kuni 3 miljonit krooni toetusraha, kui omalt poolt leitakse sadama rajamiseks või arendamiseks samaväärne rahasumma. Koos riigi toetusega investeeritav 60 miljonit krooni võimaldab korda teha mitu olemasolevaid ja rajada täiesti uusi väikesadamaid. Kui see toetusprogramm leiab aktiivset rakendust, saab sellele planeerida ka jätku.

majandus- ja kommunikatsiooniministerium

EHITUS

Eesti Ehitus ehitab 92 miljoni eest teed

Eesti Ehituse tütarfirma AS Aspi sõlmis lepingu maantee remonttööde tegemiseks Tartu-Viljandi maanteel. Leping on sõlmitud Rõhu-Puhja lõigu kilomeetrite 7,2–23,6 taastusremondi tegemiseks. Töö peaks valmis olema 2009. aasta augustis.

AUSAMMAS

Valitsus eraldas võidusambale raha

Kaitseminister Jaak Aaviksoo ettepanekul otsustas valitsus raha eraldamise Vabadussõja ja võidusamba rajamiseks. 31. jaanuaril otsustas valitsus, et kaitseminister koos rahandusministri ja kavandavad Vabadussõja ja võidusamba rajamise rahastamise kaitseministeeriumi eelarve ning valitsuse reservert, teatas valitsuse kommunikatsioonibüroo.

VASTASSEIS

Gruusia ähvardab Abhaasiat jõuga

Gruusia president lubas 26. veebruaril Abhaasia piiril vahistatud Gruusia teleajakirjanikku politseiga vabastama minna,

kui abhaasid teda vabatahtlikult arestimajast välja ei lase. Mihheil Saakašvili nõudis Abhaasialt, et nad laseksid vabaks telekompanii Mze ajakirjaniku Malhaz Basilaia, kes võeti kinni kahe Abhaasia piiril Inguri jõe sillal. Lenta andmetel valmistab ajakirjanik ette Venemaa presidendivalimisi ka justavat saadet. Abhaasia võimud süüdistavad ajakirjanikku ebaseaduslikus piiriületuses. Tema kaamera võeti ära.

ENERGIA

Eesti Energiat Leedus esimene klient

Märtsis saab Eesti Energia esimese kliendi Leedus, ettevõtte tütarfirma Lumen Balticum hakkab elektrit müüma Eesti saatkonnale Vilniuses. Läti turule sisenes Eesti Energia mulu ja kliente võib kokku lugeda varsti kahe käe sõrmedel, teiste hulgas ostab kodunt elektrit Eesti saatkond Riias, kirjutas Eesti Ekspress. Eesti Energia juht Sandor Liive ütles täna Prahast energiaturgude avanemisele pühendatud konverentsil, et kuigi Lätis ja Leedus on elektriturud täielikult avatud mullu 1. juulist, on konkurents vaeviline, kuna Läti seadused soosivad kohalikku energia-monopoli Latvenergot.

Lihatööstus Venelaine otsib sünergia

Rakvere LK saab uue müügijuhi Talleggist

Märtsist alustab Rakvere Lihakombinaadi müügidirektorina Talleggi äridirektor Margus Venelaine, jätkates müügidirektorina ka Talleggist.

“Mul on hea meel, et leidmine müügidirektori kohale valdkonnaga hästi kursis oleva inimese,” lausub ASi Rakvere Lihakombinaat juhataja esimees Anne Mere. Ta lisas, et Rakvere tugevdab meeskonda, et kindlustada oma turupositsiooni ja paremini hakkama saada lihaturu raskenevates tingimustes. Kaks nädalat tagasi alustas firmas ka uus turundusdirektor, nüüd alustab

siis ka uus müügidirektor, kes leiti kontserni seest.

Venelaine on töötanud üle kahe aasta Talleggis müügi- ja äridirektorina, kellena ta ka jätkab. Rakvere Lihakombinaadi ja Talleggi kui sõsar-ettevõtete ühtne müügi- ja juhtimine annab võidu nii töö kvaliteedis kui ka aja- ja finantsressursside juhtimises. “Minu kõige olulisemaks ülesandeks on mõlema ettevõtte müügiesmärkide saavutamise, mis saab teoks Rakvere Lihakombinaadi ja Talleggi müügiorganisatsiooni süsteemse juhtimise kaudu,” lausub Venelaine.

aripaev.ee

Vealeidja OÜ on ehituse omanikujärelevalvega tegelev firma. Seoses kiire arengu ja mahtude kasvuga otsime oma meeskonda

TEGEVJUHTI

Töö ülesanded:

- Vealeidja OÜ tegevuse korraldamine ja juhtimine
- igapäevaste probleemide lahendamine
- töötajate töö organiseerimine ja kontrollimine
- firma arendamine ja kasvu tagamine
- aastaplaanide koostamine ja tulemuste tagamine
- strateegiate arendamine ja elluviimine

Kandidaadilt ootame:

- kõrgharidust ja juhtimiskogemust
- oled avatud uutele ideedele, tegutseja ja otsustaja
- suudad juhtida väga erinevatest isikutüüpidest koosnevat meeskonda
- sulle on omane süsteemne mõtlemine ja analüüsivõime
- aktiivsust ja iseseisvust tööülesannete täitmisel
- head pingetaluvust

Omalt poolt pakume:

- sõbralikku kollektiivi
- väljakutseterohket ja mitmekülgset tööd
- võimalust areneda koos kollektiiviga
- motiveerivaid tingimusi

Kandideerijatel palume saata avaldus koos elulookirjeldusega hiljemalt 18. märtsiks e-posti aadressile info@ehitusjarelvalve.ee

Lisainformatsioon telefonil 679 9530

Kaubandus Virumaale veel kaks poodi

Selver avas Narvas uue suurpoe

Toidukauplustekett Selver laienes Narva, seoses sellega sai linnas tööd 47 inimest.

Toidukauplustekett Selver avas täna rahvaarvult kolmandas Eestimaa linnas Narvas kaupluse, andes tööd 47 inimesele.

Ida-Viru maavanema Riho Breiveli sõnul on Ida-Virumaa Eesti kõige linnastunud piirkond, kus ligi 88 protsenti 170 000 inimesest elab linnades. Narva linnapea Tarmo Tamme sõnul on Narva viimastel aastatel jõudsalt arenema hakanud. “Üha rohkem ettevõtteid suunab oma investeerin-

gud just siia. Narva on ju ligi 68 000 elanikuga Eesti suuruselt kolmas linn, mille ressursid ja potentsiaalid on olnud pikalt ära kasutamata ning millesse suunatud investeringud tasuvad end kindlasti ära. Narva ümbruse väiksemad linnad ja alevid ning piirilähedus annavad linnale ning siinsetele ettevõtjatele mõnegi eelise, mida ühelgi teisel Eesti linnal ei ole,” sõnas linnapea.

Selver juhi Ain Taube sõnul näeb ettevõtte Ida-Virumaal suurt kasvu- ja arengupotentsiaali, tänava avatakse Ida-Virumaal veel kaks uut kauplust.

aripaev.ee

8 UUDIS

TULEMUS

Henkel Balti kosus käibelt ja kasumilt

Henkel Balti OÜ teenis 2007. aastal 267,7 miljoni kroonise käibe juures 34,4 miljonit krooni tulumaksueelset kasumit. Keemiatoodete hulgemüügiga tegeleva Henkel Balti OÜ 2006. aasta käive oli 244 miljonit krooni ning tulumaksueelne kasum 28 miljonit krooni.

TULEMUS

RGR Metall loovutas osa kasumist

Metalli müügiga tegeleva RGR Metall OÜ 2007. aasta realiseerimise netokäive ulatus 453 miljonit kroonini ning kasum majandustegevusest oli 29 miljonit krooni. Investeeringute summa möödunud aastal oli 19 miljonit krooni. Ettevõtte 2006. aasta realiseerimise netokäive oli 388 miljonit krooni ning kasum majandustegevusest 43 miljonit krooni.

Selleks aastaks prognoosib OÜ RGR Metall käibeks 500 miljonit krooni ning kasumiks 35 miljonit krooni.

TULEMUS

Primus PR kavandab jõudsat kasvu

OÜ Primus PR möödunud aasta konsolideeritud käive ulatus 250,1 miljonit kroonini ning tulumaksueelne kasum oli 15,2 miljonit krooni. Ehitusettevõtte 2006. aasta konsolideeritud käive oli 282,5 miljonit krooni ning tulumaksueelne kasum 1,8 miljonit krooni.

Selleks aastaks prognoosib OÜ Primus PR 320 miljonit kroonist käivet ning 8 miljonit krooni suurust kasumit.

TULEMUS

Kolle lisas käibele 130 miljonit krooni

ASi Kolle 2007. aasta konsolideeritud käive ulatus esialgsel andmetel 880 miljonit kroonini ning kasum majandustegevusest oli 81 miljonit krooni. Ettevõtte möödunud aasta investeeringud põhivarasse olid 253 miljonit krooni.

Ettevõtte 2006. aasta käive oli 753 miljonit krooni ning tulumaksueelne kasum 119 miljonit krooni.

Selleks aastaks prognoosib ehitus- ja montaažitööde ning kinnisvaraarendusega tegelev ettevõtte 885 miljonit kroonist käivet ning 95 miljonit kroonist tulumaksueelset kasumit.

ÄP TULEMUSED Automüügifirmad

Krooni intressid rallivad

▶ tähtajaliste üle aastaste hoiuste intressid, Eesti pankade keskmised Eesti Panga andmetel, protsenti

Kroonihoiuste intressid kõrgemad kui eurohoiustel

▶ tähtajaliste kroonihoiuste intressimäärad aastas, %

Pank	Intressimäär (%)
SBM Pank	6,15
Parex Pank	6
DnB NORD Pank	6
Krediidipank	5,8
Nordea Pank	5,7
Sampo Pank	5,6
Tallinna Äripank	5,6
Hansapank	5,3
SEB Eesti Ühispank	5,25

Pank	Intressimäär (%)
SBM Pank	5,05
Parex Pank	5
DnB NORD Pank	4,3
Krediidipank	4,3
Tallinna Äripank	4,3
Sampo Pank	4,2
Nordea Pank	4,15
SEB Eesti Ühispank	4,1
Hansapank	4,01

Allikas: pangad, Eesti Pank

Nõudlus vedas üles kroonihoiuse intressi

Nõudlus Eesti krooni järele viis hoiuseintressid üles

Eesti krooni hoiuste intressimäärad on ennast eurohoiuste intressidest poole aastaga ette rebinud ning vahe püsib, kuni selgub kuupäev, mil Eesti on valmis eurole üle minema.

Kui eelmisel sügisel polnud euro- ja kroonihoiuste intressidel veel mingit vahet, siis praegu teenib hoiustaja kroonihoiuse pealt üle 1 protsendi enam kui eurohoiusest.

Hansapanga *treasury* juhi Meelis Paakspuu sõnul on kroonihoiuste intresside kergetajateks Eesti majanduse praegune olukord, välisluvi kroonis tehtud investeeringute katmise vastu ja kauaoodatud euroga ühinemise edasilükkumine.

"Eesti krooni intressimäärad sõltuvad otseselt Eesti majanduse käekäigust. Lähima

poole aasta jooksul peaks selgemaks saama, mis suunas areng toimub," ütles Paakspuu ja lisas, et rahvusvaheline närvilisus Eesti majandusega seoses on siiski vähenenud, mis kajastub ka viimase kahe kuu Talibori muutustes.

Osa hoiustatud kroonist tulemas laenuks

Nagu viitas Nordea Panga krediidi ja riski kontrollor Rait Põllendik, on Eesti pankade vahelise rahaturu laenu intressitasemeid indikeeriv Talibor võrreldes aasta algusega langenud üle 1 protsendi, Talibid ehk pankadevahelise hoiustamise indeks aga veidi vähem. See viitab, et Eesti krooni nõudmise-pakkumise vahetõus on tasakaalustumas ja osa hoiustatud kroonidest võib taas laenuks jõuda.

Kroonihoiuste intressid tase püsib Põllendiku hinnangul varasemast kõrgemal seni, kuni kroonide pakkumine pole piisav. "Eesti kroon on

iseseisev valuuta ja sõltumata valuutakursi seotusest euroga kujunevad kroonihoiuste intressid eelkõige vastavalt nõudmisele ja pakkumisele kohalikul rahaturul," märkis Põllendik.

Kroonihoiuste pakkumist kompenseerib tema sõnul osaliselt forvardtehingute turg, kus osapooled annavad üksteisele ühe valuuta hoiuse vastu laenu teises valuutas. Seega teenivad kroonide pakkujad kõrgemat intressi, saades samas mahus valuutalaenu madalama intressikuluga.

"Nõudlus Eesti krooni järele jääb, ja kui eeldada, et selle aasta teises pooles Euroopa Keskpang euro intressimäär alandab, võib krooni ja euro intresside vahe suureneda," prognoosis Sampo Panga finantsdirektor Ivar Pae.

Kroonihoiuste tõusnud intressid tuules loodavad pangad kroonihoiuste mahu kasvu, mis jääb pankade hinnangul siiski tagasihoidlikuks.

"Praegust majandussituatsiooni arvestades ei ole hoiuste kasvu prognoosid ülioptimistlikud ning jäävad 10% piirimaile," rääkis Paakspuu viimasena kroonihoiuse intresside tõusnud Hansapanga prognoosidest.

Nordea ennustab intressidele sarnastumist

Põllendiku hinnangul peaksid praeguse kroonihoiuste mahu püsimise korral kroonihoiuste intressid hakkama pigem eurohoiuste intressidele lähemale tulema.

Viimati oli krooni ja euro intressimääradel nii suur vahe selle kümnendi alguses. 2006. aasta alguses hakkasid need euroga ühinemise ootuses üksteisele läheneda. Euro edasi lükkumisega läksid aga krooni ja euro intressid jälle oma teed. "Kui euroga liitumise kuupäev kindlalt paika saab, siis usun, et krooni- ja eurohoiuste erisus hakkab kokku minema," ütles Pae.

ÄP TSITAAT

Praegust majandussituatsiooni arvestades ei ole hoiuste kasvu prognoosid ülioptimistlikud ning jäävad 10% piirimaile.

Meelis Paakspuu, Hansapanga *treasury* juht

ÄP NUMBER

6,4%

▶ võib saada Tallinna Äripangast või BIGist Eesti krooni intressiks, kui hoiustada üle 100 000 krooni. BIG hoiustabki ainult kroone.

Kinnisvara Arendajad reklaamivad nüüd ise hinnalangusi Uusarendustelt pool miljardit maas

Kolmapäeval Kinnisvarakrahhi Visuaali blogisse lisatud hinnalangused on Eesti uusarenduste viimase poole aasta hinnalanguste mahu viinud üle poole miljardi krooni.

Praeguse seisuga on alates 2007. aasta juulist Eesti uusarendustel hindu kokku lange-

tatud 510 469 837 Eesti krooni väärtuses. Kokku on toimunud 292 hinnalangust.

"Turusegmentide või piirkondade löikes hinnalangustel suuri erinevusi ei ole," kirjutas Kinnisvarakrahhi Visuaal.

Keskmisest rohkem on negatiivsemaks muutunud arendustel hindu kokku lange-

nõudluse tõttu langenud kruntide hinnad. Viimase aja trendid uusarenduste hinnalangustes on suured, kogu maja puudutavad hinnalangused.

Teine trend on avalik hinnalangustete reklaamimine. "Kiireid langetajaid ja avalikult välja reklaamitud hinnalangustusi on saanud edu," kirjutas portaal. **aripaev.ee**

Kui soovite alustada oma äri ja hõivata arvestatav osa Eesti pildiraamide, suveniiride ja käsitöö turul, siis see kuulutus on just Teile.

Meil on tootmishoone koos vajaliku sisseseadega ja ka valmistooteid (maalid, postkaardid, pildiraamid), mille müüme kõik koos.

Lisainfo ja ettepanekud tel 645 0220, 53 491 280

Otepää äärelinnas
Viruõmmi tn. 15

MÜÜGIS
4 KORTERIT

www.mastarrest.ee
tel. 50 30 600, 5188 578

Tööstus Aprillisündmuste järel kulusid rongid vähem ja töömahu kasv jäi ära

Rongiremontijad haaravad Baltimaadest tööd juurde

Tallinnas Kauba tänaval asuvas depoos saavad Balti riikide juhtivate reisivaguniremontijate käe all uue elu nii Baltimaade kui ka Venemaa diiselrongid.

ASI Ühinenud Depood juht Gunnar Zirk näitas aripaev.ee-le, kuidas tühjast plekkkestast valmis Leedu riikliku raudteefirma tellimisel punaste pehmete istmetega vagun. "Sisustus tuli Soomest, istmed on täiesti uued," rääkis Zirk.

Viimase nelja-viie aasta rekonstrueerimistööde maht ulatub 700-800 miljoni kroonini. Lisaks Eesti reisirongidele on Edelaraudtee koosseisu kuuluv AS Ühinenud Depood remontinud, rekonstrueerinud ja ümber ehitatud ka Venemaa, Läti ja Leedu vaguneid ning vedureid.

"Tegime Venemaa Oktoobriraudteele kaks laboratooriumivagunit ja Ruustranspordile postivaguneid," ütles Zirk. Vene postivagunid tulid Eestisse remonti möödunud aastal otse pärast aprilliööd. "Üle piiri nad lasti, aga vagunite tagasi viimisega oli probleeme," meenutas Zirk.

Kauba tänaval käivad värskenduses ka kõigi Eesti sadamates tegutsevate terminalide

► Ühinenud Depoode töökojas saab Leedu punaste istmetega vaguni alumine pool värskelt värvitud. Foto: Anne Oja

ning operaatorite vedurid. Nii on Ühinenud Depoode klientideks näiteks EOS, Sillamäe Sadam ning Kunda Trans.

Mulluste aprillisündmuste tõttu kannatas Ühinenud Depood mitte küll otseselt, kuid kaudselt. Et kaubavedu kahanes järsult, lendas veeremiremonti tegeva firma käibeprognoos vastu taevast. Zirgi sõnul tuldi siiski ots otsaga kokku ja Ühinenud Depoode 2007. aasta auditeerimata käive ulatub 205 miljoni kroonini, kuid oodatud kasvu polnud.

Remondifirma loodab hankida käibelisa Lätist, Leedust ja Poolast. Anne Oja

Äp TAUST

► Rongrekonstrueerivad Eestis veel Valga Depoo ja Eesti Raudteele kuuluv Tapa Depoo. Nende tööspetsiifika erineb Ühinenud Depoode omast, kes remondib kaubavagunite n-õ hobi korras vaid külmutusvaguneid.

Äp NUMBER

210

► mln krooni oli 2006. aastal Ühinenud Depoode käive, ka sum oli 24 miljonit krooni.

Tapa otsib töökäsi

Kui mullu remontis Tapa Depood Mažeikiu Naftale 120 naftavagunit, siis tänava üle 1000 kaubavaguni.

"Uusi kliente leidsime, kuid häid töömehi niipalju ei leidnud," võrdles ettevõtte juht Veiko Peetsalu praegust seisut 2007. aasta algusega. "Kuldsete kätega töömeest polegi vaja, sobiks ka pronksist käed," ütles Peetsalu.

KINNISVARA

Läti kinnisvaraturul seisakuu

Arco Real Estate nõukogu esimehe Viktor Savinini sõnul on Läti kinnisvaraturg probleemides, millest keegi siiani iitsatanud pole, vahendas aripaev.ee BizNews.lv uudist. "Läti kinnisvarakrahhi kulgeb kõige halvema stsenaariumi järgi. Esiteks on eelmisel aastal algatatud uusi kinnisvaraprojekte vähem kui 2005. aastal ning peale selle on paljud projektid külmutatud," sõnas Savin Dienas Biznessile antud intervjuus. "Teiseks on tekkinud majapidamised, kes ei suuda pangalaenu tasuda ning nende korterite müük käib juba ajakirjanduse vahendusel aktiivselt. Pangad aga vaikivad," sõnas Savin.

KINNISVARA

Soomes valitseb turgu pakkumine

Soomes pealinna Helsingi lähiruumides kerkis uute müümata korterite arv rekordkõrgel – kinnisvaraarendajatele sõnul on turul ligi 600 vakantset korterit.

Ajalohet Rakennuslehti tellitud turuülevaate andmetel on tegemist selge ülepakumisega, kortereid on müügis enam kui viimasel kuuel aastal, tehingute sõlmimine on aeglustunud, vahendas postimees.ee.

Vantaas ja Espoos on müügis olevate korterite arv suurenenud ligikaudu kolmandiku

võrra. Helsingis ootab omanikke 1555 uut korterit, aastaga pole see number eriti muutunud.

SEADUS

Riigikogu muutis investeerimiseadust

Riigikoguvõttis eile vastu rahanduskomisjoni algatatud investeerimisfondide seaduse, tagatisfondi seaduse ja väärtipaberituruse seaduse muutmise seaduse.

82 riigikogu liiget hääletas seaduse poolt, millega täpsustatakse investeerimisfondide võimalusi väärtipaberite investeerimisel ja börsiettevõtete ülevõtmispakkumiste korda. Uus seadus võimaldab börsifirmas enamusosaluse saavutanud aktsionäri kohustuslikust ülevõtmispakkumisest loobuda.

SEADUS

SMS-laenu reklaami tuleb selle hind

Kolmapäeval toetas riigikogu reklaamiseaduse muudatustepanekut, et kõikides SMS-laenu reklaamides peab olema välja toodud laenu hind.

"Ei saa salata, et muudatus on ajendatud soovist lõpetada vastutustundetud laristamise reklaamimine," selgitas Reformierakondlasest riigikogu liikme Taavi Rõivas.

Tema arvates on SMS-laenu puhul laenu hind üüratu ning selle aus väljaütlemine võib jahutada potentsiaalset laenuvõtja indu.

Ehitus Odavaim pakkumine 71 mln

Merko Ehitus uuendab Keila alajaama

Merko Ehitus tegi soodsaima pakkumise Keila 110kilovoldise alajaama renoveerimiseks, lubades selle ehitada ligi 71 miljoni krooniga, ning võitis konkursi.

"Merko Ehitus on kokku pannud kompetentse meeskonna, mis on suuteline pakuma ka kõrgepinge alajaamade osas n-õ võtmed kätte lahendust, alates alajaama projekteerimisest kuni seadistamiseni," ütles Merko Ehituse juhatuse liige Veljo Viitmann.

Tema sõnul muutuvad selliste projektide tulemusena elektrivõrgud ja inimeste varustus elektriga stabiilsemaks nendes paikades, kus oma aja ära elanud alajaamad on siiani probleeme valmistanud.

1974. aastal valminud ja tänaseks aegunud Keila alajaama uuendustööde lõpp on planeeritud 2009. aasta novembrisse. Tehtavad tööd parandavad elektrivõr-

Äp TAUST

► Merko Ehitus on peatöövõtjana rajanud alajaama Viru-Nigula tuulepargi juures möödunud aasta jaanuaris ja 2007. mais anti tellijale üle Ülejõe alajaam Tartus.

► Merkol on töös Ülemiste alajaama renoveerimine, Aseri alajaama rekonstrueerimine ning Aulepa alajaama ehitus.

gu töökindlust ning piirkonna elektrivarustust.

Põhivõrgu osas ehitatakse välja uus 110kV jaotusseade, trafod paigaldatakse keskkonnamis riski vähendavatele uutele vundamentidele ja rajatakse uus juhtimishoone. Samuti tehakse töid OÜ-le Jaotusvõrk kuuluvas alajaama osas ning hanke mahtu kuulub ka Televõrgu ASI tellimisel uue 60 meetri kõrguse sidemasti paigaldamine.

Hankele laekus kokku neli pakkumist.

aripaev.ee

STATISTIKA

ÜRO: linnas inimesi rohkem kui maal

ÜRO raport järgi elab selle aasta lõpuks üle poole maailma 6,7 miljardist inimesest linnades, selline suhe on ajaloos esmakordne, vahendas aripaev.ee.

Aastal 2050 peaks linnainimesi olema juba kaks korda maa-rahvast enam. Peamise panuse annavad Aafrika ja Aasia, arenevad uued üle 10 miljoni elanikuga linnastud.

Linnastumise kasvu ennustamisel lähtus ÜRO praegusest sündimuse dünaamikast ehk arvestas sündimuse edasise langusega.

KINNISVARA

Riias leidis ostja ligi 50 mln maksev korter

2,13 miljoni latiga müüdüd korterit peetakse Läti kinnisvaraturul viimase aasta rekordtehinguks, vahendas BizNews.lv.

Vene-läti taustaga äriees Igor Malõškov ostis endale 2,13 miljoni latise (48 mln kr) korteri Riia kesklinnas asuvasse juugendmaja. Äriees ise ostu ei kommentaaritud. Uue omaniku arvates tõuseb korteri ruutmeetri hind paari aastaga 10 000 euroni.

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla missiooniks on eesti elanikkonna ja tervishoiusüsteemi arstliku turvalisuse tagamine paljuprofilise akuuttravi haiglana, õppe-, teadus- ja arendustöö eestvedamine meditsiinis ja tervishoius. Regionaalhaigla koosneb viiest kliinikust – anestezioloogia, diagnostika, kirurgia, sisehaiguste ja psühhiaatriakliinikust ning Keila haiglast. Meie korpused asuvad Mustamäel, Hiiul, Seewaldis, Pelgulinnas, Kosel ja Keilas. Regionaalhaiglas töötab üle 3300 töötaja. Lisainfo: www.regionaalhaigla.ee

Seoses senise juhatuse liikme - haigla ülemarsti volituste lõppemisega kuulutab SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla nõukogu välja konkursi

JUHATUSE LIIKME-HAIGLA ÜLEMARSTI leidmiseks

Haigla ülemarsti töökohustuseks on haigla kliinilise tegevuse korraldamine.

Kandideerival isikul peab olema:

- meditsiiniline kõrgharidus;
- vähemalt 10-aastane juhtimiskogemus haiglas;
- väga hea analüüsi- ja sünteesivõime;
- hea suhtlemisoskus;
- meeskonnatööle orienteeritus.

Haigla ülemarsti kohuseid täitva juhatuse liikme eeldatavaks ametisse asumise ajaks on 1. september 2008. a.

Kandideerida soovijatel tuleb esitada CV, lühivisioon Regionaalhaigla 5 aasta ravitöö arengust ning kandideerimisavaldus ühes palgasooviga hiljemalt 24. märtsil 2008. a. kella 12.00 elektrooniliselt aadressile aivi.karu@regionaalhaigla.ee või paberil (kinnises ümbrikus märksõnaga „juhatuse liikme konkurs“) Regionaalhaigla kantseleisse J. Sütiste tee 19 Tallinnas.

Täiendav info: Aivi Karu, aivi.karu@regionaalhaigla.ee või tel 617 1995

RAAMATUPIDAMISTEENUSED • KONSULTATSIOONID

äriühingutele, korteriühistutele, mittetulundusühingutele, FIEdele

VESIIR OÜ Tel 680 6030 Faks 680 6031, e-post info@vesiir.ee, www.vesiir.ee

sirje.rank@aripaev.ee

Venemaa presidendivalimised

Venemaa ripub Putini korporatsiooni lõa otsas

Putini kaheksa võimuaastaga on Venemaast saanud mittevaba riik, mis on kontrolli alla võtnud tähtsamad tööstusharud, ammutades põhitulu jätkuvalt nafta ja gaasi ekspordist.

Pilk rahvusvahelistesse edetabelitesse näitab Putini Venemaa vähikäiku konkurentsivõime ja ärikliima indeksites, kasvanud on korruptsioon ja omandisuhete ebakindlus.

Aastast 2005 liigitab mõjukas demokraatia valvekoer Freedom House Venemaad mittevabade riikide sekka ning pühapäeval toimuvatele presidendivalimistele ei hakanud Euroopa juhtiv valimisi vaatlev organisatsioon OSCE oma liikmeid enam saatmagi.

See ei takista Putinil enesele kõrget hinnet panemast. "Olen peamised eesmärgid täitnud," tõdes ametist lahkuv president nädalapäevad tagasi Riiginõukogus.

"Meie suurim saavutus on stabiilsus," ütles Putin ja visandas Venemaa tulevikuplaane juba aastani 2020. Viimasel suurel pressikonverentsil lubas Putin, et ta võimutüüri juurest niipea ei lahku.

Venemaad juhib KGB taustaga korporatsioon

Aastaid Putini nõunikuks olnud Andrei Illarionov, kes 2005. a detsembris protestiks autoritaarse kursi vastu ameti üles ütles, ei usu Putini protežee Dmitri Medvedevi presidendiks valimisest erilisi muutusi. Siin on tegemist "grupi inimeste, mitte ühe inimese ideoloogiaga," väitis Illarionov läinud kuul BBC telesaates Hardtalk. Venemaad juhib korporatsioon, KGB tausta-

ga "uus nomenklatuur", kes on olulisemad tööstusharud koondanud riigi kätte ning loonud "rahvuslikud tšempionid" laeva- ja lennukitööstusest tuumaenergia ja nanotehnoloogiani välja.

Maksuameti, keskkonna-teenistuse ja litsentside abil on taastatud riigi kontroll energiaressursside üle. Omal ajal edukaima naftakompanii Jukos juhti Mihhail Hodorkovskit ähvardab uute süüdistuste järel veel 22 aastat vanglakaristust. Firma tähtsaima tootmisüksuse äras-tamist riiklikule naftafirmale Rosneft nimetas Illarionov 2004. "aasta suurimaks pettuseks". Ka Shell ja BP on kontrolli Venemaa energiaprojektides Gazpromile loovutanud.

Putini veendumuse järgi – millest ta 1997. aastal ka doktoriväitekirja kirjutas – peavad energiahoovad olema riigi käes. Putini aktiivne "toru-diplomaatia" jätab Euroopa Liidule iga päevaga vähem võimalusi energiasõltuvuse vähendamiseks Venemaast. Juba räägivad ressursirikkad riigid OPECi eeskujul gaasikartelli loomisest.

"Korporatsiooni lõa otsas on ka riiklikud institutsioonid, nagu maksuamet, politsei ja kohtud," väidab Illarionov. Seda on kogunud nii protestirallil vahistatud male maailmameister Garri Kasparov kui ka Putini endine peaminister Mihhail Kasjanov, kes osa toe-

tusallkirjade kehtetuks kuulutamise-ga presidendivalimiste kampaaniast välja tõrjuti.

Premeerib korporatsioon oma liikmeid kohaga riigifirmade juhatuses, olgu tegemist kohalike või välismaalastega, on praegu USAs Cato instituudis töötav Illarionov kirjeldanud oma ettekannetes süsteemi töökorda.

Demokraatia vähikäik algas meedia summutamisest

Demokraatia vähikäik algas Venemaal meedia summutamisest, siis tasalülitati kohalikud omavalitsused ja parlament. Ametliku retoorika järgi oli demokraatia piiramine vajalik stabiilsuse jaluleseadmiseks. Ajakirja Foreign Affairs viimasel numbris kummutavad Stanfordi ülikooli majandusteadlased väite, et Venemaast on saanud autoritaarse kapitalismi edu uus õpikunäide. Majanduskasvu ja autoritaarse juhtimise vahel ei ole otsest seost, väidavad autorid.

Nüüdne Vene riik ei ole nii tugev ja edukas, kui paista laste – pead tõstab inflatsioon, piirijärjekorrad on ilmne märk haldussuutmatusest, pooled mehed surevad enne 60aastaseks saamist ning Venemaa naftatulude hüppelisest kasvust hoolimata on enamiku teiste endiste NLi riikide majanduskasv Venemaast kiirem. Venemaa on praegusel tasemel mitte tänu Putini poliitikale, vaid sellest hoolimata.

Äp MIS ON MIS

Darvensazimus – Venemaa haigus

- ▶ Andrei Illarionov on Venemaal diagnoosinud "ohtliku haiguse", mis on koostatud viie teatud pretsedendi loonud riigi ingliskeelsetest nimedest.
- ▶ **Hollandi haigus** – kõrge inflatsioon ja valuuta tugevnemine toormemüügi tuludest, mis jätab kängu toormega tugevdatud tööstuse arengu.
- ▶ **Argentina haigus** – katsed riikliku sekkumisega majandus soovitav kursile suunata – ümberjagamine ja bürokraatide armee kasv.
- ▶ **Venezuela haigus** – erafirmade riigistamine.
- ▶ **Saudi Araabia haigus** – energiahoova kasutamine rahvusvahelistes suhetes.
- ▶ **Zimbabwe haigus** – võimuliidi suhtumine kodumaisesse poliitikasse ja ühiskonda.

Äp TAUST

- ▶ Venemaa majandus on Putini võimuletulekust kasvanud katkematult keskmiselt 7% aastas, mullu rekordilise 8,1% tempos.
- ▶ Ostujõu pariteedi järgi on Venemaa majandus maailmas seitsmendal kohal, edestades Prantsusmaad ja Itaaliat.

Äp TSITAAT

Olen raba-
nud nagu
galeeriori.

Meie suurim
saavutus
on stabiilsus.

Vladimir Putin,
Venemaa president

Putini-aegse Venemaa majandusedu tugineb naftatulule

- ▶ Putini esimesel ametiajal võeti vastu mitmed olulised seadused, nagu maakoodeks ning 13protsendine tulumaks.
- ▶ Riigi välisvõlg on kahanenud 3%le SKPst, mis on üks parimaid näitajaid maailmas.
- ▶ 200 000 peret teenib aastas üle miljoni dollari.
- ▶ Palgad on 2000. aastast kasvanud aastas keskmiselt 14,4%, keskmine palk mullu detsembris oli 18 467 rubla.
- ▶ Kõnelused WTOga on lõpusirgel, takistuseks vaidlused ELiga puidu eksporditollide üle.
- ▶ Venemaa naftatulud on 1999. aasta 76 miljardilt dol-

- larilt kasvanud läinud aastal 350 miljardile dollarile.
- ▶ Sõltuvust energiakandjate ja muu toorme ekspordist kinnitab Vene miljardäride edetabel.
- ▶ Altkäemaksud küünivad aastas 240 miljardile dollarile.
- ▶ Väikeettevõtluse osakaal SKPs mullu 13–15%.

Äp NUMBER

Eestil parem ärikliima ja oleme jõukamad

- ▶ SKP elaniku kohta 2006, USD

16 203

- ▶ Eesti
11 988
- ▶ Venemaa

- ▶ Transparency International 2007 korrupsiooni tajumise indeks (180 riiki)

28

- ▶ Eesti
143
- ▶ Venemaa

- ▶ Maailmapanga ärikliima indeks 2008 (178 riiki)

17

- ▶ Eesti
106
- ▶ Venemaa

- ▶ Maailma majandusfoorum, konkurentsivõime raport 2007–2008 (131 riiki)

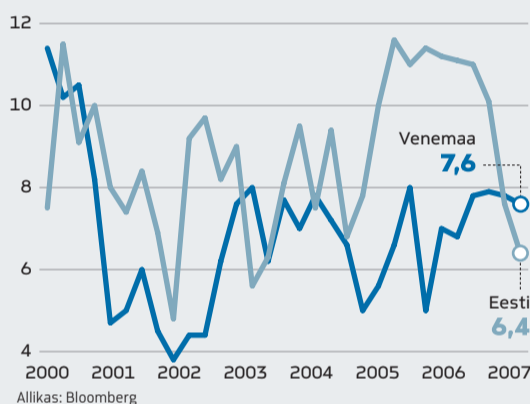
27

- ▶ Eesti
58
- ▶ Venemaa

Äp STATISTIKA

Eesti majandus on kasvanud Putini-aegsest Venemaast kiiremini

- ▶ SKP kasv, %

- ▶ Vladimir Putini presidendiks oleku ajal kasvas Venemaa majandus küll kiiresti, aga see saavutati demokraatia vähendamise ja oluliste tööstusharude riigi kätte koondamisega.

Foto: Reuters/RIA-Novosti/Kremlin

**Ma-
jan-
dus kasvab,
inimesed
on opti-
mistlikud,
probleeme
lahenda-
takse.**

Allan Martinson,
riskikapitalist

► Riskikapitalist Allan Martinsoni hinnangul on Venemaa ärikeskkond olnud üllatavalt stabiilne.

Eestlased ajavad

Eesti ja Venemaa halvad poliitilised suhted ei ole idanaabrit Eesti ettevõtjate jaoks auti mänginud, kuid meediaga suheldes valitakse sõnu erilise hoolega.

Rõivamüüjad ei võta üldse jutule. Baltika pressiesindaja teatab häälega, mis edasikaebamisele ei kuulu, et Venemaa teemal firma rääkida ei soovi. Ka Sportland eelistab kasutada õigust "ajakirjanduse kaudu ettevõtte tegevust välisturul mitte kommenteerida", teatab Are Altraja napp e-kiri, parimate tervitustega.

Allan Martinson Eesti-Soome investeerimisfirmast MTVP ei pelga ja võtab oma kolme aasta kogemuse kokku tõdemusega, et "tegemist on olnud üllatavalt stabiilse ärikeskkonnaga. Kõik reeglid ei pruugi meeldida, kuid reeglid on arusaadavad. Majandus kasvab, inimesed on optimistlikud, probleeme lahendatakse."

Martinsoni sõnul on firmal investeringud kolmes Venemaa ettevõttes ja kaudselt veel paaris ning oma inimene täisajaga Moskvas. "Tehnoloogia-

äririskid on inimesed rohkem asja sisusse, mitte passi peale," ütleb ta. Mis ei ole politiseeritud või riiklikult reguleeritav, on tehtav.

Norma käsi on Putini ajal käinud hästi

Norma juhatuse esimees Peep Siimon ütleb, et Norma käsi on käinud hästi. Putin on autotööstusele suurt tähelepanu pööranud, soodustades välismaise autotööstuse investeringuid. "Täna-homme see Norma otse ei puuduta, kuid Eesti ja Venemaa paremad suhted aitaks koostööd kindlasti parandada," usub ta.

Kümme aastat Venemaal ehitanud Toomas Rihvk vastab telefonile Riias ja teatab, et omal ajal Lukoilile uhkeid ärihooneid ning rikastele villasid ehitanud Estconde-E on Venemaal pillid kotti pannud.

"Meil oli plaan jätta alles ehitus Peterburis, Eesti Kontsert kavatses ühe kiriku kontserdisaaliks restaureerida, aga pärast aprillisündmusi hakkas administratiivne ressurss vastu töötama. Ei saadud ehitustuba," räägib Rihvk.

Ehitusdirektor Ain Holland

täiendab hiljem, et firmal ei olnud Venemaal enam kasumlik töötada. Hinnad on liiga kõrged, eelistatakse kohalikke firmasid ning töölubade hankimine läks järjest kallimaks ja bürokraatlikumaks. "Igal pool antakse mõista, et võiksid maksta, ja see meile ei sobinud," ütleb Holland.

"Ah mis seal rääkida... asi pole absoluutselt muutunud," rehmab Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooni tegevjuht Toivo Kuldkepp. "Pole imestada, et nad ei suuda nii oma importi-eksporti ära vedada. Terve Venemaa peale on 25 000 suurt veokit (Eestis 8000). See on naljanumber!" Samas leitakse põhjusi, et autovedajaid tühiste asjade pärast musta nimekirja panna.

Eesti firmasid siiski ekstra ei nõogita. "Eks see sõltub isiklikust agarusest. Vene vanasõna ütleb kah, et lase lolliil palvetada, lööb pea lõhki!" kõhustab Kuldkepp naerda. Jutu lõpetuseks ütleb ta aga ehtsa murega, et selline raha väljapressimine alates postimiilitsast kõrgete ametnikeni heaga ei lõpe.

Küsimuse peale pronksiöö tagajärgedest räägib ettevõt-

ja Urmas Sõõrumaa, kuidas ta omal ajal sõjaväest hüppes käies kahtlustas, et kõik põetud peaga inimesed tänaval on sõjaväelased ja ta kohe tapiga tagasi viivad. Rutiinne maksuameti kontroll ei ole tingimata pahatahtlik, võtab ta kokku mõistuloo mõtte. Igal normaalsel riigil on parimad ärisuhted naabriga ning äri jaoks sellist võimaluste maad nagu Venemaa, pole igapähele.

Eestlaste äripartnerite elu tehti tülikaks

Estconde-E ehitusdirektor Ain Holland räägib ettevõtte alltöövõtjast, kellele maksuametnikud ütlesid, et neil on korraldus kontrollida, kuni Eesti firmal villand saab. Ka eestlase Hillar Tederi käivitatud Okey kaubakett jäeti ajutiselt alkoholimüügi loata, praegu tegutseb Teder Ukrainas.

"Takistuse võib teha igast piasiasjast, elektri- ja tuletõrjelooast," märgib Sportlandile Moskvas esimese poe ehitanud Toomas Rihvk, kes nüüd juhib Estconde-E ehitusprojekte Lätis.

Eesti kaupade boikotist on erinevaid lugusid, Vana Tallin-

na müük läheb Liviko ekspordidirektori Neeme Naarise sõnul aga päris hästi. Kaubaärk on Venemaal tuntust juurdegi saanud. Fakt on aga see, et mitmed jaeketid viskasid Liviko tooted pronksiöö järel välja. Õnneks pole suurel maal ühegi kauplusketi turuosa üle 3%. "Venemaa on ja jääb meile üheks prioriteetseks turuks," kinnitab Naaris, mullu kasvas Liviko teedete müük 60%.

Ka Rakvere Lihakombinaat vaatab isuga Venemaa turu poole. "Sügisel, kui meil peaks uus viineriliin paika saama, tahaks sinnapoole mahte kasvatada," ütleb ekspordijuht Tõnis Ilp ja lisab: "Kui vahepeal jälle mingi õnnetus ei juhtu."

Aasta algul Venemaal väikse tootmise käivitunud ehitusvahetude tootja Krimelte kommertsdirektor Jaanus Paeväli kiidab Anne Veskit, kes on "üks äärmiselt tubli naisterahvas", kes Eesti ja Venemaa suhetes tänuväärset tööd teeb. Kui ainult ka Eesti poliitikud võtaks enam arendada isiklike suhteid ega ajaks oma külma ja ametlikku joont.

"Venelased tahavad rääkida," ütleb Paeväli.

ÄP Sirje Rank

sirje.rank@aripaev.ee

Fotod: Andres Haabu, Liis Treimann/Postimees

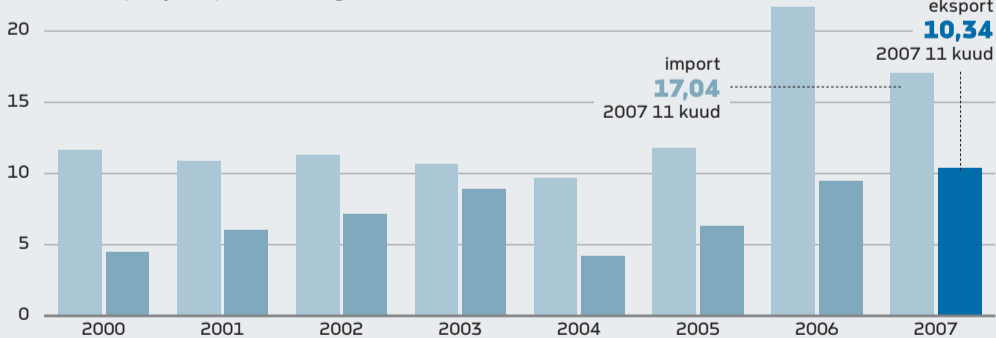
► ERAA tegevjuht Toivo Kuldkepp toob Venemaal tegutsemise ühe suure puudusena välja ametnike ahnuse.

äri idas iga ilmaga

ÄP STATISTIKA Venemaa on Eestile oluline kaubanduspartner

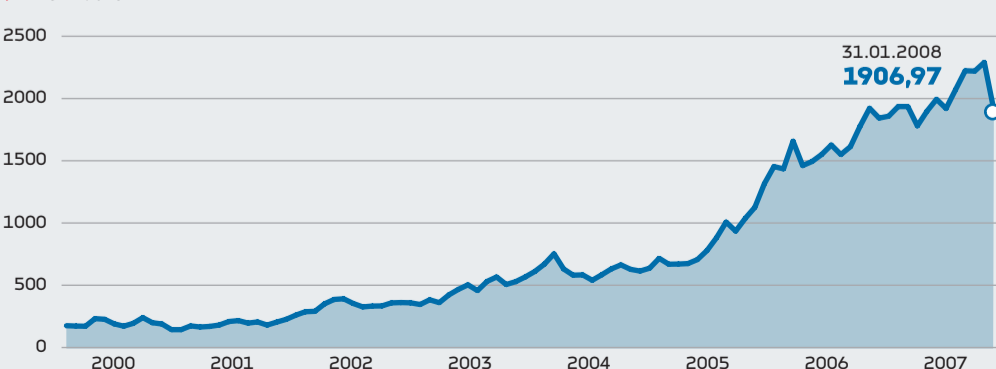
Eesti eksport Venemaale kasvas vaatamata pronksiööle

► Eesti üldimport ja eksport Venemaaga, mld kr

Putini valitsemise ajal on Venemaa börs teinud läbi korraliku tõusu

► RTSI indeks

Allikas: Eesti Pank, Bloomberg

East Capital: Vene börs eristub

Varahaldusfirma East Capital, millel on kontor ka Eestis, on Venemaa aktsiaturu suhtes optimistlik – majanduse alusnäitajad on head ning turg tundub odav.

“Vene majandus on täna ehk tugevam kui kunagi varem,” ütleb East Capitali peaökonomist Marcus Svedberg. “Majanduskasv on tugev, 7–8% aastas, ning seda veab järjest enam siseturu nõudlus ja investeringud, mitte üksi eksport,” ütleb ta. “See on uus nähtus.”

Läinud aastal kasvasid investeringud põhikapitali Venemaal 21% ning tarbimine kasvas üle 15%. Ja kasv ei toimu üksi suurtes linnades. “See on põnev dünaamika,” ütleb Svedberg.

East Capital panustab enam sellistesse sektoritesse nagu pangandus, tarbekaubad, logistika, elektrienergia tootmine, ehitus ja kinnisvara. See ei tähenda, et nafta ja gaas meid ei huvitaks, kuid see moodus-

tab majandusest vaid umbes 25%, ütleb Svedberg.

East Capitali varadest 5,7 mld eurot – on umbes pool investeeritud Venemaale.

Svedbergi sõnul tundub Venemaa aktsiaturg teiste turgudega võrreldes odav – hinna ja kasumi suhe on umbes 10. Mullu kasvas Venemaa aktsiaturg 20% ja seda peamiselt aasta teisel poolel, kui muud maailma turud olid raskustes.

Riskidest nimetab Svedberg eelkõige inflatsiooni, mille taltsutamisel on Venemaa teinud head tööd, kuid mis nüüd jälle pead tõstab. Teine suur probleem on demograafiline, elanikkond kahaneb. “Rahvuslikud tšempionid tähendavad majanduses riikliku sektori kasvu, annavad samuti põhjust muretsemiseks, kuid teilsalt on nende eesmärk mitmekesistada Venemaa ekspordi struktuuri,” ütleb Svedberg.

Maailma finantsturge haaranud tormis on Venemaa suhteliselt heas seisus – reservid on suured, eelarve ja jooksev-konto ülejäägis. Eksport USAS-

Vene
ma-
jandus on
täna ehk
tugevam
kui kunagi
varem.

Marcus Svedberg, East Capitali peaökonomist

se, mille turu ärakukkumist paljud riigid kardavad, on kaduvväike.

Pühapäeval toimuvate presidendivalimistega Svedberg poliitilisi riske ei seosta.

President Vladimir Putini võimuloleku ajal on Vene börsi väärtus kasvanud 60 miljardilt dollarilt 2007. aasta lõpuks enam kui triljonile dollarile.

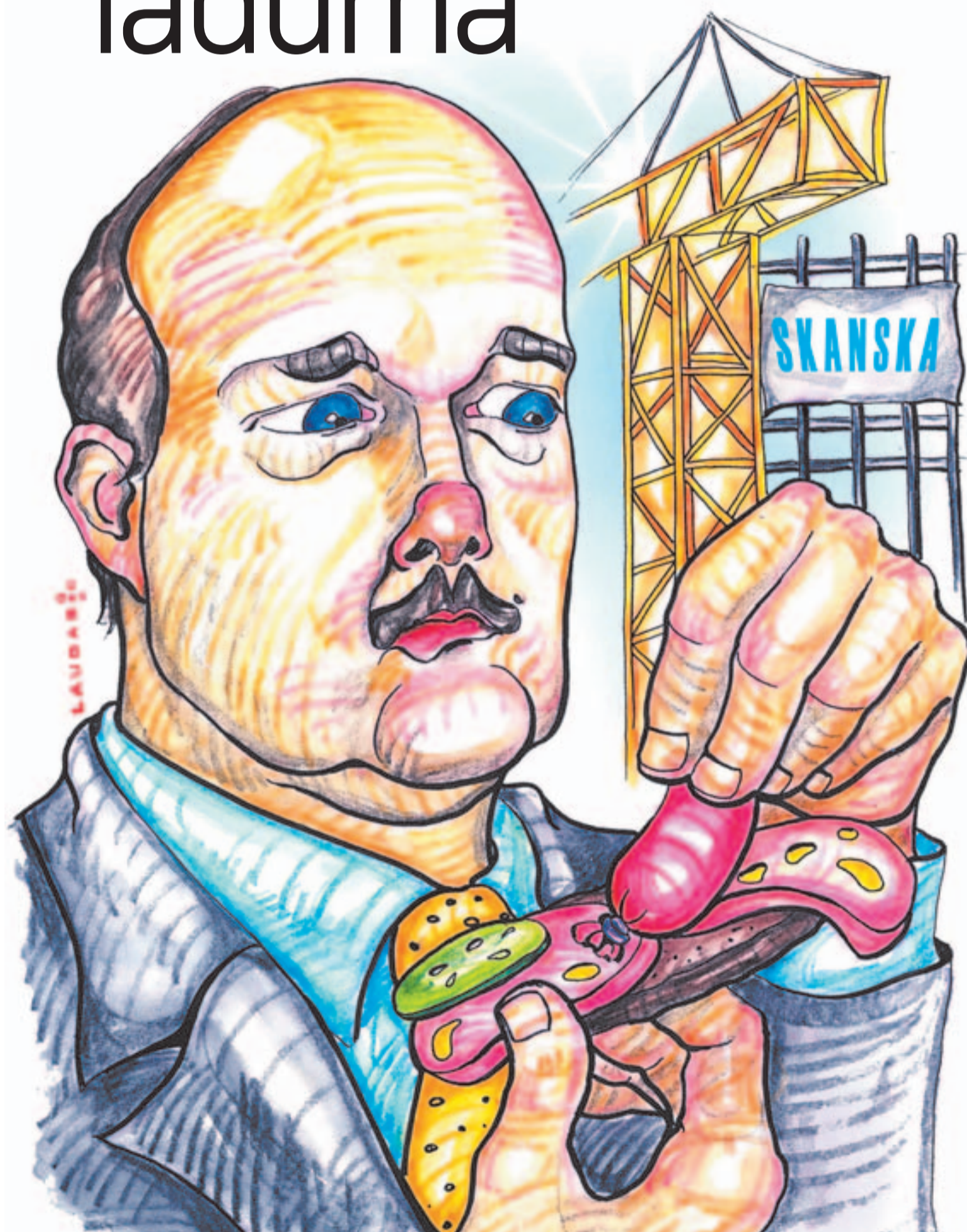
14

ÄP2

PORTREET

Olle Horm

Viinerivabrikust telliseid laduma

ÄP Martin Hanson
martin.hanson@aripaev.ee

Lihameister kolib tagasi kodulinna. Esmaspäevast ei küpseta tippjuht Olle Horm enam Rakvere Lihakombinaadi kasumit, vaid laob telliseid koduvabariigi neljandas ehitusfirmas Skanska EMV.

Puhanud, päevitunud ning värskelt olekuga Horm tormab Olümpia hotelli ja surub sooja käepigistuse pihku. Hetkeks tekib tunne, nagu kohutuks vana tuttavaga, kellega ilma pikema sissejuhatuseeta kohe vanad naljad ja jutud räägitud saavad.

“Hirm on loomulikult sees. Ma hüppan ikka täiega jälle tundmatusse vette. Ega ma ka enne lihakombinaati minekut sellest midagi teadnud,” mainib Horm, kui oleme tugi-toolides ennast kenasti sisse seadnud. Hormi esimene tööpäev Skanska juhina algab esmaspäeval. Maagilisel kuupäeval 03.03.

Tulevikku näeb suurtes infrastruktuuri projektides

Eks ka tippjuhtidega on üsna samamoodi kui kõikide muude töötajatega. Esimesel tööpäeval antakse esimesed terakäed, nähakse esimest korda kolleege ning ees ootavat tööpõldu.

Omanikega rääkides ei olevat Hormi sõnul väga konkreetseid plaane veel paika sätitud ega ootustest räägitud.

“Kindlasti ei saa olema lihtne, tööd on kõvasti ning valdkond on ikka täiesti teine. Palju bürokraatiat riigi ja omavalitsustega projektide tegemisel,” sõnab Horm.

Mees on veendunud, et elamuehitusega on selleks koraks lõpp ning Skanska tulevik on suured infrastruktuuri projektid. Ja peamine on firmas korraliku ja motiveeriva töökeskonna väljatöötamine.

“Mulle helistati Skanskast ja pakuti kandideerimist. Kohusin inimestega ja siis pakuti mulle juba seda uut tööd. Võtsin vastu,” lausub Horm, kes

lisab, et tal oli niikuinii plaan hakata selle aasta sügisest tööpõllul ringi vaatama.

“Kaheksa aastat ühes kohas töötamist on ikka väga pikk aeg ja mis seal salata, Rakvere Lihakombinaat jäi ikka väikeseks lõpuks. Teha oli palju ja lõputult, kuid areneda poleks kuskile enam,” sõnab Horm.

Eestis lihatööstuse võrdkujuks muutunud Horm on kunagi EMVs töötanud. Ise väidab, et väga väikese ülemusena toona. Aasta oli 1999. Just oli tulnud mahamüüdud Eesti Kütusest ning minek Rakverre veel ees ning teadmata.

“Ma olen küll EMVs olnud ning mingi ettekujutus mul on, kuid see kõik oli juba üle 10 aasta tagasi. Tegemist on ikka täiesti teise ettevõttega. Riskijulgus aastatega inimesel ikka väheneb, kuid eriti ei kaalunud, kui koha võtsin,” lausub Horm.

Tulemas on aga kaks väljakutset ju korraga, esiteks uus amet ning teiseks langev ehitussektor.

Kui juba uut juhti otsitakse, on midagi mäda

“Elu on näidanud, et milline iganes on ettevõtte valdkond, kui uut juhti otsitakse, siis midagi on mäda, mingi jama on toimumas, rasked ajad. Kunagi ei ole sedasi, et uus juht saab alustada kaunit puhtalt lehel,” kinnitab Horm.

Asun kergelt ründe ning toon mängu mehe, kes täiesti radikaalselt teisest sektorist samuti kinnisvara ja ehituse jahimaadele siirdus. Meheks siis Mart Altvee ning taustaks SEB. Altvee pidas uut ametit vaid neli kuud.

“Paraku juhtide töö on selline, kus garantiisid ei ole. Ma

võin samamoodi tulla nelja kuu pärast, saba jalge vahel, sealt ära. Aga eks paistab,” annab Horm mõista reaalsusest, kuid ole ning jutu kindlus annab aimu vastupidisest. Tuttavate sõnul tasakaalustatud närvisüsteemiga mees vaevalt et alla vannub ning vaid nelja kuuga piirdub. Vaatame tagasi senisele karjäärile. Eesti Kütus 7 aastat, Rakvere Lihakombinaat 8 aastat.

Ambitsioonid on aja ja vanusega muutunud

“Tunded on aga täiesti samad mis 2000 aastal. Ikka pea ees täiesti tundmatusse mauha ning siis vaatab edasi. Olen 40aastane ning kui vaatan tagasi lihakombinaati mineku ajale, siis tunnen praegu, et olen küll kogenum, kuid selle võrra on jälle pealehakkamist võib-olla vähem. Rakveresse minnes oli seda pealehakkamist ikka ämbritega kaasas. Jube tahe tõestada ja maailmale ennast näidata,” naljatab Horm.

Ambitsiooni endale tohult midagi tõestada Hormil enam ei ole, puudub ka jube soov ja vajadus koht siin maa peal kätte võidelda. “On ambitsioonid, loomulikult. Kuid need on teised,” lisab Horm.

Veel üks puutepunkt eelmise ja tulevase töö vahel on ettevõtete Soome omanikud. Mõistlikud inimesed?

“Ei saa üldistada. Ei ole ühte soomlast või ühte eestlast. Omanik on aga omanik, igaühel neist on omad kiiksud. Kuid mida olen omale selgeks saanud – see, mida räägib omanik oma ettevõttest, ja see, mis tegelikult ettevõtte toimub, on kaks eri asja,” kinnitab Horm.

Hirm on loomulikult sees. Ma hüppan ikka täiega jälle tundmatusse vette.

Olle Horm

► Jaanus Otsa, endine Skanska EMV juht

Jaanus Otsa: konservatiivne ja nutikas mees

Mina olen veendunud, et Olle on õigustatud valik. Tegemist on targa ja kompetentse inimesega. Oluline on nüüd see, millise meeskonna ta Skanskas omale moodustab. Midagi ebaloosulikkust ühes töövahetuses ei ole.

Mulle on ta jätnud suhteliselt konservatiivse ja tasakaalustatud närvisüsteemiga mehe mulje. Ta on mees, kes on kahe jalaga maa peale. Utoopilisi plaane tema ei tee, pigem praktilise meelega tegudega inimene. Realist, kui nii võib öelda.

Tasakaalustatud ja kogenum mees. Tema konservatiivsus on aga igal juhul pluss.

► Henn Pärn, riiklik lepitaja, kolleeg Eesti Kütusest

Henn Pärn: vajadusel pressib kivist vee välja

Olen vinge vend. Ta oskab kivist vee välja pressida, kui seda vaja peaks olema. Kõik kohad, kuhu ta tööle on läinud, tunduvad mitte küll ohtlikud, kuid üpris äkilised valdkonnad nendel hetkedel. Ta on seda tüüpi inimene, kes on võimeline jõulisi samme ellu viimine.

Võtsin ta otse TPIst tööle Eesti Kütusesse ning samal ajal töötades suutis ta kõrgkooli *cum laude* lõpetada. Selles mõttes ääretult võimekas noormees ning pea lõikab. Õppimisvõime ja töövõime on Ollel üpris suured, kui ta ainult uue tööga endale liiga ei tee.

► Anne Lelumees, klassijuhataja

Anne Lelumees: oli üks helgetest peadest

Õpilaste ja klassijuhataja suhe on tavaliselt teistsugune, kuna aga ma olen just üliskoolist tulnud, nad olid peaaegu minuealised, siis saime hoopis teise kontakti. Me suhtleme ka täna edasi selle klassiga.

Kuna meil oli inglise kallak, siis olid koos helged pead, kelle hulgas õppimine popp oli. Kui ma meenutan Ollet, siis mingeid erilisi liidrivõimeid temast välja lugeda ei saanud. Autoriteet klassikaaslaste seas aga kindlasti, tema sõnal ja ütlemistel oli kaalu.

Terve klassi mentaliteet oli selline, et oli popp olla tark, oli popp asju teada. Olle sulas sellesse täielikult, ta luges palju ning teadis palju ka kooliväliseid asju. Ja temast on kasvanud ääretult sümpaatne mees. Soe ja hea inimene.

ÄP ELULUGU

Olle Horm

► sündinud 04.12.1967 Tallinnas

► vabaabiellus, kahe lapse isa

Haridus

► 1975–1986 Tallinna 21. KK
► 1986–1993 TTÜ, tööstus- ja elektroonika, elektroonika-insener

Ametid

► 2008 (märts) – ASi Skanska EMV juhatuse esimees
► 2004–2006 (jaan) ASi Tallleggevejuht, juhatuse esimees
► 2000–2008 (veebr) ASi Rakvere Lihakombinaat juhatuse esimees
► 1999 ASi EMV osakonna juhataja
► 1992–1998 ASis EK mitmesugused ametikohad kuni juhatuse esimeheni

► hobid tennis, fotograafia

Hormi senised ametid: karjeristi unistuste ametiredelid

Kui Olle Horm 2000. aastal omale uusi väljakutseid otsis, konkureeris mees ka ühe teise Eesti toiduainehiiglaste juhi kohale.

Täpsemalt kommivabrikule Kalevi juhi kohale. Lugesid aga ettevõtte nõukogu istungi protokolle, selgub, et nõukogu ei viitsinud Hormiga isegi kohtuda. Pukki sai Oliver Kruuda.

Tee viis aga Rakverre, kus lihatööstus ootas uusi tuuli. Kui võtta arvesse 2000. aasta kombinaadi majandustulemusi ja kõrvutada need 2006. aasta omadega, siis on vahe 75 korda. Samas 1999. aastal oli lihakarini puhaskasum 24 miljonit ning 2001 juba 65 miljonit krooni.

Põhiline aga, mida Hormi teeneks peetakse, on tootmise efektiivsus, sortimendi laiendamine ning kindla turuliidri positsiooni võtmine.

Horm ütleb ka ise, et pole viimase kaheksa aasta jooksul muud liha peale Rakverre toodangu sõõnud.

“See ei oleks ikka kõne al-

lagi tulnud, et Valga liha oleksin sõõnud. Aga seda tuleb küll öelda, et liha sõõn ma sama palju kui enne Rakveresse minekut, kuid hoopis teist ja paremat kui toona. Toona olid ikka grillvorstid, kuid nüüd korralik sise- või välisfilee,” muheleb Horm.

Horm mainib veel, et külvas tuttavate hulgas hirmu sellega, et kui neid selvehallides kohetas, siis revideeris toidukorvi, et seal jumala eest “valesid tooteid” ei leiduks.

“Aga mis seal salata, eks ma sõõn ka täna ainult Rakvere tooteid,” mainib Horm.

Hormi karjäär sai alguse erastatud Muuga Terminalide järeltulijana Eesti Kütuses. Praegune riiklik lepitaja Henn Pärn võttis ta sinna tööle otse kõrgkoolist.

“Ma õppisin TPIs tööstus-elektronikat, kuid isegi töötades suutsin *cum laude* lõpetada. Pea on mul hea olnud. Aga majandusest olin ma ikka väga kaugel,” mainis Horm.

Eesti Kütuses pidas mees kõiki ametid kuni peadirektorini välja, ajani, kui kogu

Aga mis seal salata, ega ma sõõn ka täna ainult Rakvere tooteid.

Olle Horm

kütuseettevõtte Shellile müüdi, mis aga omakorda kiiresti Statoiliks muutus.

“Ma ei ole kunagi oma karjääri planeerinud, olen seda ka varem öelnud. Valdkondate erinevused on aga suured tõesti. Aga eks paistab, kuidas ehitussektor mulle mõjub,” lisab Horm.

ÄP TASUB TEADA

Kireks fotod ja korvpall

- Rakvere Teatris ripuvad üleval kirgliku fotograafi Olle Hormi reisifotod.
- 2000 kandideeris kommivabrikule Kalevi juhatuse esimeheks. Nõukogu otsustas Hormiga mitte kohtuda ning valis ilma konkursita juhatuse esimeheks Oliver Kruuda. Horm läks lihakombinaati.
- Oli 2007. aasta märtsini Eesti Toiduainetööstuse Liidu aseesimees. Juht oli Oliver Kruuda.
- Horm ja Rakvere Lihakombinaat saatsid 2004. aasta jõuludeks Eesti kaitsevägele Kosovosse 35 kilo verivorsti.
- Kuulub Eesti Korvpalliliidu juhatusele. Kuni 2004. aastani korvpalliklubi Rakvere juhatuse liige.
- Horm ei kuulu ega ole kunagi kuulunud ühtegi erakonda.
- Äramärgitud ÄP raamatutes – Tippjuhid 2003, Lääne-Virumaa 2004, Tippjuhid 2006, Leksikonide isikud 2007, Tippjuhid 2008.

Rahvusvaheline

Natuke Saksamaalt, tsipake Ghanast, üks osa Brasiiliast ja teine Hispaaniast – nii saabki valmis Eesti oma toode.

Lõõmav Hispaania päike. Kümned kuumi päevi näinud väsinud kehad askeldavad, korvid näpus, põllul, liikudes ühe taime juurest teiseni.

Tõstes pead üle suhteliselt madalate taimede, võib näha meetreid pikki tomatipõõsaste ridu, mille viljad kõik kokku ühte patta pannakse.

Tomatid pole veel täiesti küpsed, sest muidu nad rikneksid kiiresti. Need viiakse lattu, kus neid jahutatakse ning seejärel püreeks tehakse. Mõne kuu pärast on kogu töö punases, Salvesti silti kandvas pudelis tavalise Eesti pere laual.

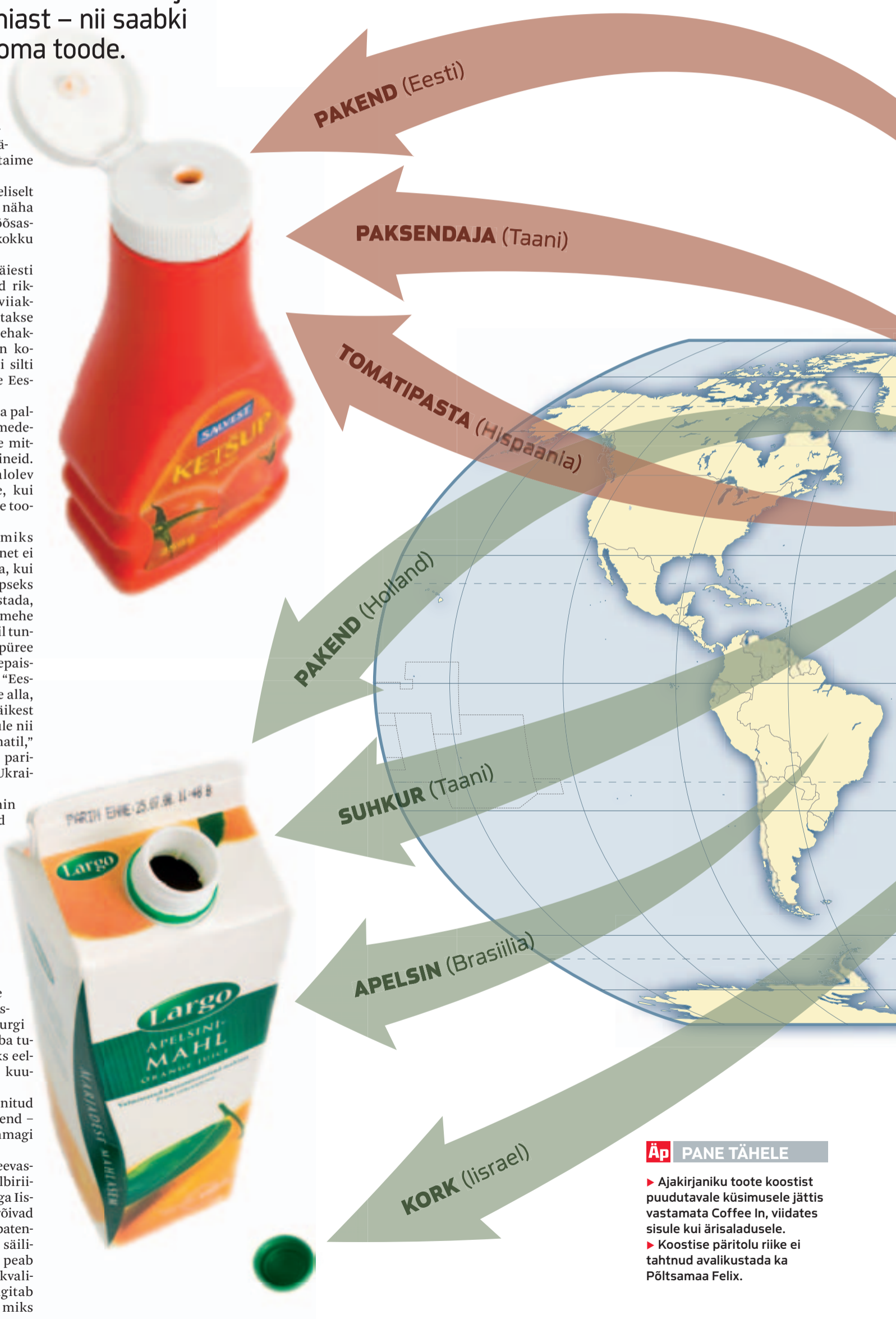
Töenäoliselt ei ehmata paljusid asjaolu, et Eesti nimedega kaupade seest leiame mittemest riigist pärit tooraineid. Küll aga annab kõrvalolev skeem parema ülevaate, kui rahvusvahelised osa meie tooteid tegelikult on.

Peamine põhjus, miks kaupmehed Eesti toorainet ei kasuta, on hind – oodata, kui näiteks Eesti tomat küpseks saab, ja seejärel püreestada, on Salvesti nõukogu esimehe Veljo Iptisa sõnul siinmail tunduvalt kallim kui valmis püree eelpool mainitud päikesepaiselisest riigist sisse tuua. "Eesti tomat ei tule meil kõne alla, kuna meil on nii vähe päikest ja maitseomadused ei tule nii head kui Hispaania tomatil," räägib ta ning lisab, et parimad tomatid on Lõuna-Ukrainas ning Bulgaarias.

Kalevi juht Kati Kusmin märgib aga, et selliseid kirs- ja õunatükke, nagu nemad oma šokolaaditootmises vajavad, Eestist ei leia. "Meil Eestis ei tehta vastavate näitajatega õunatükke, sellepärast peame neid sisse ostma," kordab ta. Nii veetaksegi kõik puuviljatükid kohale Saksamaalt. Nõnda on lihtne tee pealt Poolast maiuste tarbeks vajalik suhkurgi kaasa võtta. Kui kakaouba tuleb Ghanast, oleksid kaks eelmist justkui tagahoovi kuurist pärit.

Mis kahte eelpool mainitud firmat ühendab, on pakend – pudel ja paber, mis kummagi puhul tuleb Eestist.

Mahlatootja Largo seevastu veab pakid kohale tulbiriigist Hollandist, korgid aga Iisraelist. Pure-pakendeid võivad toota ainult spetsiaalset patenti omavad tootjad. "Pika säilivusajaga mahla pakend peab vastama väga kõrgetele kvaliteedistandarditele," selgitab firma juht Asso Lankots, miks kodumaine pole alati parem.

gerth@aripaev.ee

ÄP PANE TÄHELE

► Ajakirjaniku toote koostist puudutavale küsimusele jättis vastamata Coffee In, viidates sisule kui ärisaladusele.
 ► Koostise päritolu riike ei tahtnud avalikustada ka Põltsamaa Felix.

Eesti kaup

Äp TSITAAT

Meil Eestis ei tehta vastavate näitajatega õunatükke, sellepärast peame neid sisse ostma.

Kati Kusmin, Kalevi juht

BÖRS

Euro tõestab end dollari vastu

USA keskpang baasintressi langetamisega dollarit ei päästa

Äp
Virge Lahe
virge.lahe@aripaev.ee

Dollar langes kolmapäeval euro vastu rekordmadalale tasemele, sest oodati, et USA keskpanga juht Ben Bernanke viitab esindajatekojas kõnet pidades hiidriigi makromajanduse jätkuvalt kehvade väljavaadete tõttu baasintressi langetamisele.

USA rahvusvaluuta käis kolmapäeval ära madalaimal tasemel (1,50 dollarit euro eest) alates sellest, kui Euroopa ühisrahaga 1999. aastal kauplemahakati, kirjutas Bloomberg. Dollari kurss langes 16 kõige enam aktiivse valuuta suhtes.

Dollar langes madalaimale tasemele päeval, kui keskpanga asepresident Donald Kohn rääkis, et krediiditurude probleemid ja üha tõenäolisem majanduslangus kujutavad endast suuremat hädaohtu kui inflatsioon.

“Kohni kommentaar kinnitab, et keskpang jätkab intressimäära langetamist,” teatas maailma suurima valuutakaupleja New Yorki Deutsche Banki vanemvaluutastrateeg Adam Boyton. “See survestab veelgi dollari langust.”

Alates eelmise aasta septembrist on keskpang baasintressi langetanud viiel korral. Jaanuaris kärbiti intressi 1,25 protsendipunkti võrra, mis on baasintressi lan-

getanud 3 protsendile. Keskpanga järgmine istung, kus otsustatakse baasintressi määra, toimub 18. märtsil. Eesti Pank fikseeris dollari uueks rekordmadalaks kurssiks 10,39 krooni.

Dollari vajumine survestas nafta hinda rekordiliselt ja seetõttu kallinesid ka teised toorained: nisu, suhkur, vask, puuvill ja kakao. Aasia valuutad rallisid, mistõttu Hiina jüaan näitas nädala suurimat tõusu.

Hiina peaminister Wen Jiabao ütles Hiinas käinud USA riigisekretär Condoleezza Rice'ile, et stabiilne USA dollar oleks hea nii suurriigile endale kui ka kogu maailmale, vahendas Xinhua uudisteagentuur.

Just praegu ma dollarit ei müüks

Usun jätkuvalt, et dollaril on võimalus tugevneda vaatamata asjaolule, et USA majandus on üsnagi kehvast seisust ja majandussurustis aina tõenäolisem. Praeguseks on suur osa sellest dollarisse sisse arvestatud. Euroopa Keskpang (EKP) on keskendunud kasvavale inflatsiooniohule, mis võib kärpida panga võimalusi võidelda kasvu aeglustumisega.

Minu arvates on Euroopa kasvuvõimalused samuti üsna kehvad ja suhteline erinevus võrreldes USA majanduskasvuga pigem peaks vähenema. Eeldan, et aasta lõpus peaks üldine mõtteviis ka USA-lembesemaks muutuma. Ilmselt võivad intressimäärad USAs veelgi langeda, mis võib

MAJANDUSTULEMUSED

Tallinna börsi maatükk teenis kahjumit

Trigon Property Developmenti (TPD) neljanda kvartali puhaskahjumiks kujunes 557 000 krooni, käivet oli aasta viimase kolme kuuga 86 000 krooni. Bilansi moodustab aga Niidu maatükk väärtusega 130 miljonit krooni. Möödunud sügisel lubas TPD suuromanik Joakim Helenius ettevõttest 2007. aasta lõpuks vormida

Baltimaade suurima kinnisvaraarendaja. Kui ettevõtte aastalõpu näitajaid vaadata, siis ollakse eesmärgist veel kaugel. Kuid lootust on. “TPD kavatseb lähitulevikus oluliselt laiendada oma kinnisvarainvesteeringute portfelli ning peab praegu uute projektide omandamiseks aktiivseid läbirääkimisi,” seisab aruandes.

Äp STATISTIKA

Euro tugevnemine on ühisrahana end õigustanud

► euro kurss dollarites

Allikas: Bloomberg

Oliver Aida, LHV juhtivalanalüütik

Äp KUUPÄEV

Täna

► avaldab oma neljanda kvartali ja kogu majandusaasta tulemused joogitootja Saku Õlletehas.

22.02.2008

1,4828**Äp** TAUST

► Dollar on kaotanud ligi veerandi oma väärtusest viimase viie aasta jooksul võrrelduna seitsme peamise kaubanduspartneri valuutaga, seisib Bloombergis. Nõrgenev dollar on teinud USA kaubad välismaal odavamaks, viies ekspordinäitajad üles ja vähendades rahvuslikku kaubandusdefitsiiti esimest korda pärast 2001. aastat.

Äp NUMBER**1,5**

► dollarit euro eest on rekordtase, mis saabus kolmapäeva õhtul.

Äp KOMMENTAAR

Kunagi, kui ühte eurot sai osta 0,85 dollari eest, oldi meedias valdavalt veendunud, et Euroopa ühiraaha on täiesti lootusetu nurisünnitus, mis saab oma väärtust teiste valuutade suhtes ainult kaotada.

► **Kristjan Hänni, Kawe Kapitali portfelliidur**

Nüüd tundub sarnase heidiku seisus olevat USA dollar. Uudised sellest, et teised riigid vähendavad oma reservides dollarit ja et isegi modelid eelistavad muid valuutasid, paneb arusaadavalt negatiivset uudist paremini müüma kui positiivset.

Selle varjus toimub praegu vaikselt maailmamajanduse liikumine tagasi parema tasakaalu suunas.

USA kaubandusdefitsiit peaks vähenema ja sealsed

elanikud peaksid hakkama eeldatavasti (lõpuks ometi!) rohkem säästma.

Odavamaks muutunud USA finantsvarad saavad kunagi piisavalt atraktiivseks ja sama juhtub dollari. Ootan, et dollar jõuab oma põhja 1,51–1,60 euro vahemikus.

Kaubandusbilansi paranedes teisel poolaastal dollar püsib tugevneb euro suhtes, kuigi praegu ma portfelliges dollari riski lõplikult ei välista.

ÄRIPÄEVA SEMINAR

SISEKONTROLL ORGANISATSIOONIS

12. märtsil 2008 Tallinnas, hotellis Olümpia

IGA MUUDATUS ON RISK, KUIDAS KONTROLLIME MUUDATUSTE PROTSESSE?

Strateegilise juhtimise riskid ja kuidas neid maandada?

Brando Consulting konsultant **RAIVO PAVLOV**

Muutuste juhtimine - mida jälgida kontrollisüsteemis, et protsesside ümberkujundamisel ei kaotataks seejuures kõiki toimivaid vanu kontrole?

Vabakutseline audiitor ja konsultant **MERIKE RABI**

Praktilisi näiteid, milliseid kontrole saaks kasutada infosüsteemide abil:

- SharePoint ettevõtte protsessimuudatuste jälgimiseks AS Helmes, SharePoint projektijuht **ERIK ALLAS**
- Millega jälgida ja tagada ettevõttes efektiivsus? AS Helmes projektijuht **MART STÖÖR**

Milliseid meetodeid kasutada riskide hindamiseks ja millised riskid võtta järelkontrolli aluseks?

KPMG Baltics AS siseauditi teenuste juht **TRIIN TIEDEMANN**

Raivo Pavlov

Merike Rabi

Erik Allas

Mart Stöör

Triin Tiedemann

HINNAINFO:

Seminari hind kuni 07.03.2008 registreerumisel 2972 krooni (km-ga 3506,96 krooni). Hiljem registreerujatele 3715 krooni (km-ga 4383,70 krooni). Hind sisaldab seminari materjale, hommikukohvi ja lõunasööki. Mitme osaleja registreerumisel ühest maksjaetevõttest kehtib soodus-tus 10%.

Info telefonil 6670 237.

Äripäev

Reval Hotel Olümpia

PÄEVAKAVA

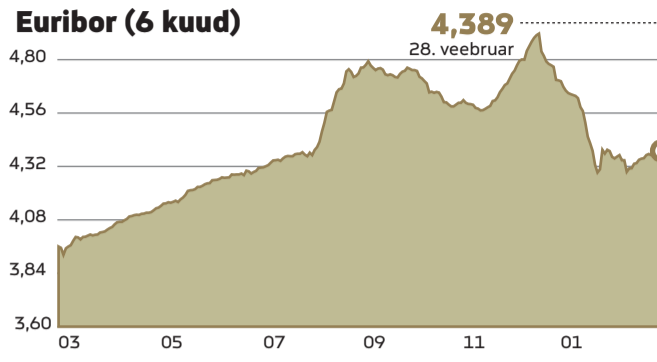
www.aripaev.ee/seminar

RAHATURG/KAUBAD **BÖRS 21**

Äp B30 INDEKS

Äp INTRESS

TOORAINE

USA investeerimisguru: ostke suhkrut!

Ameerika investeerimisguru Jim Rogers esines eile Tokyos sõnavõttega, et investoritel tuleks varuda suhkrut, kuna hind maailmaturul võib lakke tõusta, vahendas Bloomberg. Jim Rogers, kes ennustas juba 1999. aastal tarbekaupade kallinemist, kommenteeris Jaapani pealinnas Tokyos toimunud foorumil suhkrut, puu-

villa ja teiste tarbekaupade turuseisu. Investor soovib osta kokku nii palju suhkrut kui vähegi võimalik. "Te kõik peaksite ostma nii palju suhkrut, kui vähegi võimalik, sest suhkrutur hind maailmaturul on lakke tõusmas. Olen täheldanud ka, et puuvilla turg on tõusva tendentsiga ja seda juba mõnda aega," sõnas investor.

Äp VÄLISBÖRSIDEL

Rääkisid raskekahurid

Maailma avalikkuse ees on kahel viimasel päeval kõnelnud USA majanduspoliitika otsustajate raskekahurvägi. Kolmapäeval andis aru kongressi rahanduskomitee ees USA Föderaalreservi juht Ben Bernanke.

Eile kella viie ajal õhtul andis pressikonverentsi, kus jutut ka riigi elamuehitusmajandusest, president George W. Bush. Rahandusminister Henry Paulson kritiseeris eile The Wall Street Journalile antud intervjuus demokraatiades liikuvaid kavatsusi kuidas päästa hätta sattunud laenukontoreid, investoreid ja spekulante. Bernanke sõnum rahvasindajatele oli selge. Tema on valmis alandama baas-

intressi veel kord, kui majanduskasvu aeglustumine seda nõuab. Ja ilmselt ta seda nõuab, sest eile saabunud neljanda kvartali majanduskasvu täpsustus näitas 0,6 protsenti. Analüütikud ootasid, et maailma suurim majandus kasvaks kümnendiku protsendipunkti võrra kiiremini. Föderaalreservi otsustab baasintresside muutmise 18. märtsil.

Kui Bernanke suutis kolmapäeval aktsiaturgusid hädavaevu vee peal hoida ja indeksid lõpetasid väikeses plussis, siis eile alustas Wall Street pooleprotsendilise langusega. Kukkusid ka Aasia ning Euroopa aktsiad. Aga nagu näitavad viimased päevad, võib kauplemispäeva lõpuks kõik muutada.

Tõnis Oja

Äp TOORAINE

Rekordile lähenemas ka nafta reaalne hind

Ehkki nafta nominaalhind kerkis ülalpoole 1980. aasta energiakriisi taset juba mitu aastat tagasi, on musta kulla inflatsiooniga korrigeeritud reaalhind rekordtasemele lähenemas alles viimastel kuudel.

Nafta hind kerkis kolmapäeval uuele rekordtasemele 102,08 dollarile barrel, kuid arvesse võttes inflatsiooni, on nafta reaalse hinna rekord 103,76 püsinud ikkagi enam kui veerand sajandit, kirjutas The Wall Street Journal.

Praeguseks on naftabarreli hind siiski langenud juba

alla 100 dollari taseme, sest toornafta laovarud USAs kasvavad, aga tarbimine tõmbub majanduskasvu aeglustumise tõttu tagasi.

"Nafta laoseis hakkab paistma üsna hea ning bensiini laovarud on vapustavad," lausub Bloombergile Massachusettsi asuva energia ja majandusstrateegia analüüsikeskuse president Michael Lynch. "Lähinädalatel on oodata tõsist survet hinnalanguse suunas," ennustas ta nafta hinna edasist liikumist. Eile pärastlõunal oli nafta aprillilepingute hind Londonis 98,8 dollarit barrel.

Tõnis Oja

Äp RAHA

Kommertspankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %									
	keskmiselt kuu jäägit	kuu püsijäägit	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa	
Sampo Pank	0,25	0,25**	4,95	5,05	5,10	5,40	5,50	5,60	5,15	5,15	1000/5000(4)	
Krediidipank	-	0,30	5,10	5,25	5,30	5,60	5,60	5,80	5,10	5,00	1000/3000(4)	
SEB Eesti Ühispank	0,20	0,25	4,90	4,92	4,95	5,05	5,15	5,25	5,30	5,35	2000*	
Hansapank	0,20	-	-	-	4,95	5,10	5,15	5,30	5,30	5,30	3000	
Tallinna Äripank	-	0,20	4,95	5,05	5,10	5,40	5,50	5,60	5,45	-	1000	
Tallinna Äripank (3)	-	0,20	5,60	5,65	5,70	6,10	6,25	6,40	6,25	-	100 000	
Nordea Pank (6)	kuni 1,70	-	5,15	5,35	5,60	5,60	5,70	5,70	-	-	5000	
Parex Pank	kuni 2,00	-	5,60	5,60	5,70	5,80	5,90	6,00	-	-	10 000	
SBM Pank	0,25	0,30	5,65	5,70	5,75	5,90	6,15	6,15	5,10	-	5000	
BIG (5)	-	-	-	-	-	6,05	-	6,25	6,35	6,35	5000	
BIG (5)	-	-	-	-	-	6,20	-	6,40	6,50	6,50	100 000	
DnB NOR Pank	0,25 (7)	-	5,60	-	5,65	5,75	6,00	6,00	5,50	5,50	5000	

pank	tähtajaline hoius %, USD						tähtajaline hoius %, EUR							
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa	
Sampo Pank	2,50	2,50	2,60	2,60	2,75	2,65	3,70	3,80	3,95	4,15	4,20	4,20	200 USD (4)	
Krediidipank	2,90	2,90	2,90	2,85	2,80	2,80	4,00	4,10	4,10	4,20	4,20	4,30	200 EUR (4)	
SEB Eesti Ühispank	2,80	2,80	2,75	2,70	2,55	2,50	3,80	3,85	3,90	3,75	4,05	4,10	200 EUR	
Hansapank	-	-	2,65	2,50	2,35	2,35	282 USD	-	-	3,88	3,87	3,96	4,01	192 EUR
Tallinna Äripank	2,95	2,95	3,00	3,10	3,00	2,90	3,90	3,95	4,15	4,25	4,30	4,30	200 EUR	
Nordea Pank (6)	2,80	2,80	2,75	2,65	2,50	2,40	4,00	4,10	4,10	4,10	4,15	4,15	320 EUR	
Parex Pank	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	780 USD	4,40	4,40	4,70	4,80	4,80	640 EUR	
SBM Pank	4,10	4,10	4,10	4,05	4,00	3,90	500 USD	4,30	4,35	4,75	4,85	4,85	350 EUR	
DnB NOR Pank	3,80	-	3,70	3,60	-	3,25	300 USD	4,00	-	4,30	4,30	-	300 EUR	

kursid on päeva jooksul korrigeeritud * maks 24 999 EEK ** juriidiline isik (3) personaalpank, klientidele (4) kontor (5) intressimakse hoiustamisperioodi lõpus (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojäägit

Arvelduskonto ja reservhoiuse intressid

% päevasaldolt	kliekt	hõbekliekt	kuldkliekt
Nordea Pank			
arvelduskonto, eraisikud			
kuni 50 000 EEK	0,15	0,30	0,60
50 000-250 000 EEK	0,25	0,50	1,00
üle 250 000 EEK	0,45	0,85	1,70
reservhoiuse, eraisikud			
kuni 50 000 EEK/kuni 3196 EUR	3,95/3,45	4,25/3,75	4,55/4,05
50 000-250 000 EEK/3196-15 978 EUR	4,05/3,55	4,35/3,85	4,65/4,15
üle 250 000 EEK/üle 15 978 EUR	4,15/3,65	4,45/3,95	4,75/4,25

Pankade kontaktandmed

SEB Eesti Ühispank Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 5100
 Hansapank Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 651 0410
 Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0900, faks 661 6037
 Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8088, faks 668 8089
 Nordea Pank Hobujaama 4, Tallinn, tel 628 3300, faks 628 3201 e-post: tallinn@nordea.com
 Sampo Pank Narva mnt 11, Tallinn, tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampopank.ee, SBM Pank Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
 Parex Pank Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: parex@parex.ee
 Balti Investeeringute Grupi Pank Rütli 23, Tartu, tel 668 1888, faks 737 7581, e-post: big@big.ee, www.hoius.big.ee
 DnB NOR Pank Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnbnord.ee, www.dnbnord.ee

Äp VALUUTA

Eesti Panga kursid

valuuta	tähis	EEK	valuuta	tähis	EEK
Bulgaaria lev	BGN	7,99942000	Norra kroon	NOK	1,98857000
Egiptuse nael	EGP	1,88690000	Poola zlott	PLN	4,44326000
Euro	EUR	15,64660000	Rootsi kroon	SEK	1,67242000
Gruusia lari	GEL	6,68300000	Rumeenia leu	RON	4,28511000
Hongkongi dollar	HKD	1,33068000	Slovakkia kroon	SKK	0,47687900
Horvaatia kuna	HRK	2,15074000	Suurbritannia nael	GBP	20,52940000
India ruupia	INR	0,25976100	Šveitsi frank	CHF	9,74713000
Islandi kroon	ISK	0,15831400	Taani kroon	DKK	2,09952000
Jaapani jeen	JPY	0,09728360	Tšehhi kroon	CZK	0,62358200
Kanada dollar	CAD	10,59010000	Türgi liir	TRY	8,77569000
Kasahstani tenge	KZT	0,08580150	Ukraina grivna	UAH	2,05134000
Leedu lilt	LTL	4,53157000	Ungari forint	HUF	0,06050260
Läti lilt	LVL	22,44930000	USA dollar	USD	10,35920000
Moldova leu	MDL	0,92856900	Venemaa rubla	RUB	0,43004200

Äp BÖRSIKAUBAD

Kütused	28.02	Värvilised metallid	27.02
Rotterdam sadamates (CIF), USD/t		USD/t	
Nafta*	99,26	Alumiinium	ost 3065,0 müük 3065,5
Kerge kütteõli	913,5-923	Nikkel	28800,0 28900,0
Masuoit	435-439	Plii	3399,0 3400,0
Bensiin	854-858	Tina	17875,0 17900,0
Diislikütus	928,5-930,5	Tsink	2600,0 2601,0
		Vask	8515,0 8516,0

* Brenti segu Londoni rahvusvahelisel naftabörsil USD/barrel Allikas: Bloomberg

Kohv	27.02	Väärismetallid	28.02
Arabica (USC)/lb	162,50	USD t/oz	
Robusta (USD/t)	2681,00	Kuld	959,75
1 LB = 453,59 g; LIFFE, CSCE, Allikas: Bloomberg		Höbe	19,2400
		Plaatina	2131,00
		Palladium	556,00
		1 t/oz=31,105 g, Londoni fiksingud, Allikas: Bloomberg	
Suhkur	27.02		
valge suhkur(USD/t)	380,10		
toorsuhkur (USC/lb)	7,74		
1 LB = 453,59 g; LIFFE, CSCE, Allikas: Bloomberg			

Äripäev

Äriõiguse

22. aprillil 2008 hotellis Viru

KONVERENTS

Elame ja tegutseme kiiresti muutavas ärimaailmas. Valitseb infoküllus, millesse ei jõua süveneda. Kuid on teemasid, mida tundmata või mõnd nüanssi tähelepanuta jättes võib tekkida olukord, kus konkurent lööb noa selga. Ka lihtne hooletus võib olla võimalus konkurendile – nagu annaksite ise noa talle kätte. Milleks riskida?!

Konverentsi hind kuni 11.04.2008 registreerumisel 3992 kr (km-ga 4710.50 kr). Hiljem registreerujatele 4990 kr (km-ga 5888.20 kr). Mitme osaleja samaaegsel registreerumisel ühest maksjaettevõttest kehtib soodustus 10 %. Hind sisaldab konverentsi materjale, lõunasööki, kohvipause ja õhtust koosviibimist. Täpsem info ja registreerimine tel 667 0237 või aadressil konverentsid@aripaev.ee.

SOKOS HOTEL VIRU LUIGA MODY HÄAL BORENIUS

22 BÖRS INVESTEERIMISFONDID/REKLAAM

Avaron Asset Management

27.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Balkani Fond A, EEK	91,7647	95,0253	93,1621	-	-7,21	-	-	-	381 236 649
Balkani Fond B, EEK	93,7756	93,7756	93,7756	-	-7,13	-	-	-	-
Areneva Eur. Väikeettevõtete F A, EEK	77,9209	80,6897	79,1075	-	-10,42	-	-	-	338 722 630
Areneva Eur. Väikeettevõtete F B, EEK	79,6422	79,6422	79,6422	-	-10,35	-	-	-	-

East Capital Asset Management AB

27.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
East Capital Balkan Fund, EUR	-	-	2,89	25,16	-18,13	0,35	20,79	-	730 000 000
East Capital Baltic Fund, EUR	-	-	7,33	18,89	-6,74	-10,61	10,05	26,31	133 000 000
East Capital Eastern European Fund, EUR	-	-	5,07	22,81	-13,18	-0,78	-	37,28	1 296 000 000
East Capital Russian Fund, EUR	-	-	165,38	22,23	-11,15	-0,05	40,12	39,71	1 621 000 000
East Capital Turkish Fund, EUR	-	-	0,96	-	-20,66	6,67	-	-	234 000 000
Fondide originaalvaluuta on SEK									

ERGO Varahaldus

28.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Tulevikufond, EEK	16,1911	16,8452	16,3546	1,77	-1,72	2,22	7,13	10,38	259802603,06
Rahulik PF, EEK	11,7363	12,2104	11,8548	0,56	1,76	2,73	2,00	2,93	53866251,00

Finter Fund

27.02

	valuuta	ost	müük	NAV	fondi maht	ISIN
Emerging Markets	USD	-	-	328.09	85918750.27	LU0062338560
CHF Bonds	CHF	-	-	116.49	31334578.38	LU0121265903
USD Bonds	USD	-	-	151.87	79760810.68	LU0121266034
EUR Bonds	EUR	-	-	338.55	93712669.15	LU0121266208
European Equities	EUR	-	-	123.67	70853202.43	LU0095789946
Dynamic Portfolio EUR	EUR	-	-	119.82	40804620.19	LU0121265739
US Equities	USD	-	-	96.86	21714910.19	LU0316676740
Yield Portfolio CHF	CHF	-	-	383.03	41927564.74	LU0038841986

AS Hansa Investeeringifondid

28.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EEK	11,7684	12,0656	11,8873	0,90	1,17	3,46	1,79	2,51	325 706 394
Pensionifond K2, EEK	13,6887	14,0344	13,8270	1,36	-1,59	1,97	4,72	6,48	1 790 884 021
Pensionifond K3, EEK	16,1553	16,5633	16,3185	2,19	-3,78	0,05	7,65	10,74	3 796 790 045
Pensionifond V1, EEK	19,1057	19,5882	19,2987	5,48	-2,58	0,78	5,53	8,88	127 812 155
Pensionifond V2, EEK	15,8380	16,2380	15,9980	9,38	-5,62	-1,19	9,40	-	220 155 566
Pensionifond V3, EEK	20,7653	21,2897	20,9751	14,45	-9,04	-3,43	15,23	-	390 456 457
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	10,0187	10,2717	10,1199	-	-2,36	-6,32	-	-	54 143 813
Ida-Euroopa Aktsiafond, EEK	213,4755	218,8663	215,6318	22,44	-19,00	-14,47	11,36	-	2 228 021 711
Ida-Euroopa Kinisivarafond, EUR	12,3777	12,6902	12,5027	-	-13,62	-7,87	-	-	74 107 698
Venemaa Aktsiafond, EEK	2196,1707	2251,6295	2218,3542	20,83	-7,60	-2,01	36,67	39,06	2 169 693 228
Fondifond 30, EEK	108,0153	110,7430	109,1064	-	-2,85	-0,78	-	-	230 895 993
Fondifond 60, EEK	113,3877	116,2510	114,5330	-	-6,63	-2,95	-	-	711 642 261
Fondifond 100, EEK	118,3904	121,3801	119,5863	-	-9,88	-6,24	-	-	759 528 877
Ida-Euroopa Völakirjafond, EUR	10,6277	10,6808	10,6277	-	0,91	11,52	-	-	29 980 602
Private Debt Völakirjafond, EUR	1033,8179	1054,9162	1054,9162	-	1,21	-	-	-	44 894 348
	ost	müük	NAV	tootlus (p.a) %					fondi maht
				1 päev	1 kuu	3 kuud	12 kuud		
Intressifond, EEK	150,9015	150,9015	150,9015	0,02	0,38	1,20	3,95	-	487 069 218
Hansa Rahaturufond**, EEK	1000,0000	1000,0000	1000,0000	4,66	4,58	4,53	3,82	-	943 354 410

LHV Varahaldus

28.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pf Maailma aktsiad, EEK	17,0409	17,3851	17,2130	1,85	-2,09	1,37	11,02	12,27	320 227 537
Pf Dünaamilised Völakirjad, EEK	12,7553	13,0129	12,8841	0,43	0,81	1,93	3,71	4,20	29 278 583
Pf Uued Türid, EEK	14,6739	15,1185	14,8221	2,38	-1,64	7,17	11,41	9,68	55 968 168
Pf Tasakaalustatud Strateegia, EEK	12,7276	13,1133	12,8562	1,30	-1,49	2,44	6,41	5,34	39 780 921
Pf LHV Kvaliteetseid Völakirjad, EEK	11,9088	12,1494	12,0291	0,52	0,41	1,00	3,21	2,76	16 832 409
Täiendav Pensionifond, EEK	17,5537	17,9083	17,7310	11,28	-4,16	2,31	13,71	14,86	26 969 271
Täiendav Euroopa Alfa Fond, EUR	7,7248	7,8793	7,7248	-	-10,85	-	-	-	912 205
LHV Maailma Aktsiad, EUR	9,4106	9,6008	9,5057	-	-8,40	-	-	-	654 942

Fondivalitsejad

Avaron Asset Management
Narva mnt 5-5B, Tallinn 10117 tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee

East Capital Asset Management AB
Pikk 67-1a, Tallinn 10133 tel 646 1675, faks 646 1674, tallinn@eastcapital.com, www.eastcapital.com

ERGO Varahalduse AS
Lauteri 5, Tallinn, tel 667 9200, faks 667 9201

Finter Fund Management Company S.A.
33, avenue J.F. Kennedy, P.O. Box 91, L-2010 Luxembourg, tel +352 44 10 1065 67, fax +352 44 10 1060 02, funds@finter.ch, www.finter.ch

AS Hansa Investeeringifondid
Liivalaia 8, Tallinn 15 038, tel 631 0310, faks 888 1171, funds@hansa.ee

LHV Varahaldus AS
Tartu mnt 2, Tallinn 10 145, tel 680 0435, faks 680 0402, vara@lhv.ee, www.lhv.ee

Nordea Rahastoyhtiö
Hobujaama 4, Tallinn 10 151, tel 628 3300

Sampo Baltic Asset Management
Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2295, faks 630 2275, funds@sampopank.ee, www.sampopank.ee

Trigon Funds
Pärnu mnt 15, Tallinn 10 141, tel 667 9208, faks 667 9221, fond@trigon.ee, www.trigon.ee

SEB Ühispaniga Fondid
Tornimäe 2, Tallinn 15 010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee

Evli Securities, Varahaldus (Evli Fund Management)
Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 640 5720, faks 640 5701, fondid@evli.ee, www.suprema.ee

Maaklerifirmad

Hansapank
Liivalaia 8, Tallinn tel 613 1659, faks 613 1545

LHV
Tartu mnt 2, Tallinn tel 680 0401, faks 680 0410;

Sampo Pank
Narva mnt 11, Tallinn tel 630 2104

SEB Eesti Ühispank
Tornimäe 2, Tallinn tel 665 6622, faks 665 6802

SBM Pank
Pärnu mnt 12, Tallinn tel 680 2500, faks 680 2501

Evli Securities AS
Tartu mnt 2, Tallinn tel 640 5784, faks 640 5701

Nordea Investment Funds

27.02

	valuuta	ost	müük	NAV	fondi maht	ISIN
Absolute Return Fund	EUR	10,64	10,64	10,64	7 247 303	LU0227384020
Biotech Fund	USD	11,11	11,11	11,11	6 543 741	LU0109905058
Central & Eastern European Equity Fund	EUR	14,01	14,01	14,01	1 545 283	LU0227385340
Danish Bond Fund	DKK	281,41	281,41	281,41	481 886	LU0064319766
Danish Equity Fund	DKK	206,55	206,55	206,55	453 685	LU0081951880
Danish Kroner Reserve	DKK	154,19	154,19	154,19	434 104	LU0064323137
Danish Long Bond Fund	DKK	183,42	183,42	183,42	443 747	LU0077910890
Danish Mortgage Bond Fund	DKK	164,10	164,10	164,10	6 277 700	LU0076315968
Dollar Bond Fund	USD	16,91	16,91	16,91	483 068	LU0076316008
Emerging Markets Bond Fund	USD	11,13	11,13	11,13	1 365 586	LU0227386314
Euro Bond Fund	EUR	7,77	7,77	7,77	2 212 712	LU0076315455
Euro Reserve	EUR	14,52	14,52	14,52	3 493 378	LU0064322471
European Equity Fund	EUR	16,12	16,12	16,12	3 705 321	LU0081952268
European Value Fund	EUR	34,34	34,34	34,34	40 821 766	LU0064319337
Far Eastern Value Fund	USD	20,59	20,59	20,59	16 644 108	LU0064675985
Finnish Equity Fund	EUR	22,21	22,21	22,21	287 560	LU0095739925
Global Bond Fund (DKK)	DKK	234,40	234,40	234,40	92 825	LU0064320772
Global Bond Fund (EUR)	EUR	10,52	10,52	10,52	2 755 714	LU0064321150
Global Equity Fund	EUR	4,90	4,90	4,90	2 720 820	LU0109904242
Global Value Fund	EUR	10,77	10,77	10,77	2 470 648	LU0160643358
IT-Fund	USD	34,48	34,48	34,48	120 827	LU0109904754
Japanese Equity Fund	JPY	982,00	982,00	982,00	1 106 878	LU0097863921
Japanese Value	JPY	967,00	967,00	967,00	3 069 526	LU0160643192
Nordic Equity Fund	EUR	57,18	57,18	57,18	10 910 188	LU0064675639
North American Equity Fund	USD	9,61	9,61	9,61	3 315 130	LU0095740188
North American Value Fund	USD	38,03	38,03	38,03	27 342 247	LU0076314649
Norwegian Bond Fund	NOK	146,85	146,85	146,85	1 742 370	LU0087209911
Norwegian Equity Fund	NOK	141,48	141,48	141,48	2 100 144	LU0081952003
Norwegian Kroner Reserve	NOK	155,79	155,79	155,79	1 144 528	LU0078812822
Sterling Bond Fund	GBP	32,29	32,29	32,29	140 340	LU0064320699
Swedish Bond Fund	SEK	208,22	208,22	208,22	2 128 658	LU0064320186
Swedish Equity Fund	SEK	172,70	172,70	172,70	558 150	LU0081951963
Swedish Kroner Reserve	SEK	165,71	165,71	165,71	2 939 104	LU0064321663
US-Dollar Reserve	USD	15,02	15,02	15,02	1 988 795	LU0076316180
Absolute Return High Yield Fund	EUR	9,22	9,22	9,22	3 845 065	LU0278533582
Global Stable Equity Fund	EUR	8,99	8,99	8,99	24 499 610	LU0278529986
Nordic Equity Small Cap Fund	EUR	8,57	8,57	8,57	641 470	LU0278527428
Global Core Equity Fund	EUR	10,55	10,55	10,55	696 472	LU0112467450

Sampo Baltic Asset Management, Sampo Rahastoyhtiö Oy

28.02

	ost
--	-----

ÄP NUMBER

82,6

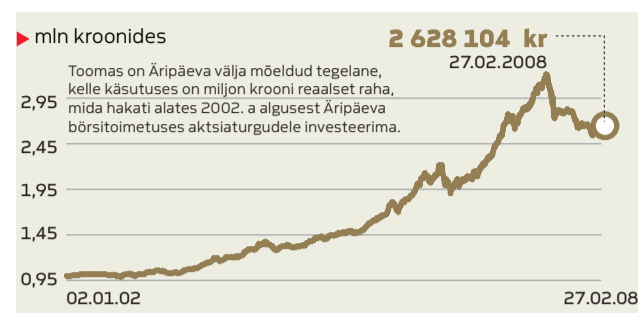
► miljoni krooni maksti möödunud aastal kindlustusseltsidest III samba pensionideks. Selle numbri sees on ka lepingute katkestamised ja osalised raha väljavõtmised.

ÄP NUMBER

8,2

► mln kr on eelmise aasta algusest II pensionisambast pärijatele raha välja makstud. Esimesi väljamakseid vanaduspensioniiikka jõudnutele hakatakse II pensionisambast tegema 2009. aastast.

ÄP TOOMASE MILJON

Pensionisammastele veel toetuda ei anna

Ekki teise ja kolmanda pensionisamba maht küündib 15 miljardi kroonini võib inimeste hulka, kes hetkel endale sammastest märkimisväärset pensionilisa teenivad lugeda kokku vaid sadades.

► Raivo Sormunen, Äripäeva arvamus- ja börsitoimetuse juht

Teise sambasse on praegu seks raha voolanud 11,2 miljardit krooni ning kolmandasse sambasse läbi fondide ja kindlustusseltside umbkaudu 3,2 miljardit krooni. Pealtnäha tundub, et summad on suured, kuid pannes siia kõrvale ka pensionisüsteemis raha koguvate liitujate kõrge numbri, tuleb inimese kohta pensioniraha siiski nii vähe, et siit mingit pensionilisa veel välja ei mängi.

Nii näiteks tuleb iga II sambaga liitunu kohta pensionivara kõigest 20 000 krooni. Kolmandas pensionisambas on keskmine investeering veerandsaja tuhande krooni ümber. Loomulikult on ka erandeid. Eesti Väärtpaberite Keskregistri andmeil on paarikümmend inimest, kes on III pensionisamba fondidesse jõudnud investeerida juba üle miljoni krooni. Tegemist on summaga, mis annaks juba märkimisväärse pensionilisa ning mis võiks keskmisel pensionikogujal paari-kolme-kümne aasta pärast ka endal koos olla.

Väikse raha väljavõtmise

pensionisammastest aga siiski juba toimub. Eesti Kindlustusseltside Liidu andmeil maksti möödunud aastal läbi kindlustusseltside III samba pensionideks välja 82,6 miljoni krooni.

Hansa Elukindlustus ASI juhatuse esimehe Mihkel Mandre sõnul on selle numbri sees ka lepingute katkestamised ning III samba lepingutest raha osalised väljavõttud.

“Praegu on enamik sellest väljamakstud kolmanda samba summast välja võetud ühe-kordsete summadena. Seda põhjustel, et enamik lepinguid on ikkagi praegu veel noored ja kogumisfaasi alguses ehk suuremad väljamaksete jäävad tulevikku. Lõppenud on valdavalt kolmanda samba lepinguid, mis on tehtud 5–10 aastat tagasi ja neise kogutud summad on ka suhteliselt väiksemad, aga kasvavad pidevalt”.

Kuna keskmised pensioniks kogutavad summad pole märkimisväärt, on eluaegseid lepinguid pensionide väljamaksmiseks tehtud veel vä-

ga vähe. “Hansa Elukindlustuses on hetkel väike arv – 53 lepingut, kus väljamakset on eluaegse pensionina.

Sama kinnitas ka Seesam Life'i juhatuse esimees Erki Kilu. “Kuna kogunenud summad on üldiselt suhteliselt väikesed, siis makstakse need välja lihtsalt ühekordse maksenä. Regulaarselt igakuulist pensioni saavate klientide arv on meie firmas umbes paarikümmend.

Nii teise kui ka kolmanda pensionisamba fondide ja kindlustuslepingute mahud on endiselt algusjärgus. Lähima kümne aasta jooksul jätkub varade mahu kiire kasv ja pensioni väljamakseteks veel palju raha ei lähe,” lisas Kilu.

SEB Ühispaniga Elukindlustuse müügi- ja turundusvaldkonna juhi Maarika Liivamägi sõnul on nende vähesete hulgas, kes pensioniraha välja võtavad, populaarseim viis võtta pension välja kindla perioodi peale (5–15 aastat).

“Ilmselt sõltub see asjaolust, et lõppevatesse lepingutesse kogunenud summad pole lühikest kogumisperioodi arvestades olnud eriti suure ja neid eluaegse pensionina välja võtta ei ole otstarbekas,” kinnitas eelnevate kindlustusspetside väidet ka Liivamägi.

“Eluaegsete väljamaksete lepingu sõlmimise klientidid on enamasti huvitatud

ÄP VÕRDLUS

Pool miljonit krooni III pensionisambas aitaks pensioni kahekordistada

näide:

- kogutud pensionivara 0,5 mln krooni
- vanus pensionilepingu väljamakse sõlmimisel 63 aastat

	mees	naine
eluaegne pension*	3074	2374
eluaegne pension garantiiperioodiga		
10 aastat**	2938	2344
tähtajaline pension		
10 aastaks	5128	4886
tähtajaline pension 10 aastaks		
garanteeritud perioodiga 10 aastat	4761	4762

► keskmine pension Eestis praegu 3374 krooni

* igakuine pensionimakse kuni kindlustatu eluea lõpuni

** pensioni makstakse elu lõpuni või min 10 aastat pärijatele

Allikas: Seesam Life Insurance SE kindlustuskalkulaator

tulumaksusoodustuse kasutamiseks või on summad piisavalt suured, et saada arvestatavat pensionilisa,” lisas Liivamägi, kelle sõnul on SEB Ühispaniga Elukindlustusel hetkel 85 klienti, kellele tehakse regulaarseid (pensioni)väljamakset (neist paar on lastelepingud).

Kuna pensionide väljamaksete arv on senini väga vähe pole ka välja kujunenud klientide hulgas meelepärast väljamaksete meetodit.

“Nii väikese väljamaksete arvu pealt ei ole veel võimalik teha üldistusi väljamaksete kohta. Võetakse nii eluaegset kui ka vaid teatud perioodi

jooksul väljamakstavat pensioni,” tõdes Erki Kilu. Liivamägi sõnul on tähendada, et eluaegsete pensionilepingute puhul kasutatakse alati garanteeritud perioodi (tavaliselt 5–10 aastat). Põhiline argument garantiiperioodi valimiseks on see, et raha oleks päritav, lisas ta.

“Suuremat väljamaksete aktiivsust ja ka uusi võimalusi tekib kindlasti alates 2009. aastast kui saab ka teisest sambast raha eluaegse pensionina välja võtta, aga ka siin on suuremaid väljamaksete arve turul oodata pigem kümne-kahekümne aasta pärast,” ütles Mandre.

ÄP II SAMMAS

Maksete tõus 2009

Kuna järgmisest aastast hakatakse tegema väljamakset II pensionisambast, siis võib lähiaastatel pensioni väljamaksete hulk hakata kiiresti kasvama.

“Arvan, et kui II samba väljamaksete süsteem ja lubatavad tooted sellel aastal reguleeritud saavad, toimub ka areng pensioni väljamaksete toodete osas. Usun, et järgnevatel aastatel on edukad just need finantsgrupid, kes keskenduvad säästmis- ja investimistoodetele, mitte enam laenamisele,” arutles Erki Kilu.

Maarika Liivamägi arvab, et väljamaksete maht saavutab sissemaksetega võrdväärse mahu alles paarikümne aasta pärast. “Praegusel pensioniturul kogutakse lühikeses ajaga pikaajalist tuluallikat, mistõttu on sissemakset suuremad kui väljamakset või väljamakset kesised”.

Kõige vanemad II pensionisambaga liitunud saavad järgmisel aastal kuuekümne seitsme aastaseks. Kokku on Eesti Väärtpaberikeskuse andmete põhjal kokku järgmisel aastal umbes kümme tuhat II sambaga liitunud vanaduspensioniealist inimest, kel oleks õigus hakata saama kogumispensionil väljamakset. Kindlasti pole summad suured, kuid algus on sellega tehtud. Praeguseks on II sambast pärijatele välja makstud veidi üle 8 miljoni krooni.

Raivo Sormunen

Portfellid viimaste kuude väikseimad

► teise pensionisamba fondidesse kogunenud hüpoteetiline summa kroonides, 2008. aasta 27. veebruari seisuga

Äripäeva arvutuste kohaselt (aluseks 10 000 kroonise brutopalgaga töötaja) liigub igal kuul teise sambasse 600 kr inimese kohta (2 + 4% brutopalgast)

	I voor liitunud enne 31.05.2002	II voor liitunud enne 31.10.2002	III voor liitunud enne 31.10.2003	IV voor liitunud enne 31.10.2004
Pf LHV Maailma Aktsiad	52 842	46 728	34 935	24 366
Pf LHV Uued Turud	50 440	45 197	34 651	23 820
SEB Ühispaniga Progressiivne Pf	50 151	44 457	33 643	23 302
Hansa Pensionifond K3	49 396	43 680	32 924	23 162
ERGO Tuleviku Pensionifond	48 743	43 189	32 633	23 410
Sampo Pension 50	47 768	42 513	32 591	22 861
Hansa Pensionifond K2	45 399	40 586	31 407	23 156
Pf LHV Tasakaalustatud Strateegia	45 132	40 655	31 774	22 861
Sampo Pension 25	44 626	40 043	31 257	22 870
Pf LHV Dünaamilised Võlakirjad	43 972	39 475	31 001	22 595
Pf LHV Kvaliteetsed Võlakirjad	42 706	38 550	30 490	22 801
Sampo Pension Intress	42 567	38 484	30 569	22 427
Hansa Pensionifond K1	41 943	37 836	29 998	22 019
Ergo Rahulik Pensionifond	41 580	37 522	29 611	22 021
SEB Ühispaniga Konservatiivne Pf	41 228	37 247	29 515	

suurima tootlikkusega fond ■ praegu müües oleks ■ plussis ■ miinuses

AUTO

| uued mudelid | müük |

NÄITUS

Peugeot näitab Genfis 308 Swd

Järgmisel nädalal algaval Genfi näitusel on selle aastane näituste põhirõhk. Peugeot näitab oma stendis põhiuudistena uusi kaubikuid Bipperit ja Partnerit, kuid sõidautodest on raskus kanda 308 univerversaalversioonil SW. Nägus auto ei pruugi kujuneda näituse

hitiks, kuid meie turu jaoks omab siiski üsna head potentsiaali. Nimelt on firma meie turul selgelt rohelisele mõtteviisile rõhuma hakanud. Edu saavutataksegi, kui hakkavad kehtima CO₂ numbritel põhinevad maksud, sest nii bensiinikui ka diiselmootorid on Peugeot'li ühed "rohelistimad" terves autotööstuses, mis tähendab konkurentidega võrreldes soodsamaid hindasid.

Autot ostes ja ka müües võib rahast ilma jääda

Ostja võib sattuda kelmi otsa

Praegu autot müües võib sattuda pakkumise peale, kus keegi soovib auto osta järelmaksuga. Omavaheline leping ja ettemaksu tasumine ei garanteeri, et kogu summa üle kantakse.

Autode müügi madalseisus panevad sellised pakkumised inimesi ka mõtlema. Palju on aga juhtumeid, kus autoostja pärast sissemaksu tegemist koos autoga kaob ja endale ise volitusi kirjutades sellega rahulikult ringi sõidab.

Politseil pole alust kriminaalaja algatamiseks

Põhja Politseiprefektuuri pressiesindaja Taavi Kullerkupu sõnul tehakse ka neile palju avaldusi selle kohta, et ostja on autoga kadunud. Küll aga ei saa politsei selles aidata:

"Üldjuhul on järelmaksulepingu näol tegemist tsiviilõigusliku suhtega ning kui üks osapool lepingutingimusi rikub, siis saab oma õiguste kaitseks pöörduda kohtu poole," nentis Kullerkupp.

Laekunud avaldusi kontrollitakse ning nendele läheneetakse individuaalselt ja selgitatakse välja juhtunu täpsed asjaolud. Kuid kui juhtumus ei esine kuriteo tunnuseid, siis ei ole alust kriminaalmenetlust alustada.

Politsei soovib selliste lepingute sõlmimisel eelnevalt kontrollida, kellega täpselt tegemist on ja veenduda lepingu-partneri usaldusväärsuses.

Kullerkupu selgitusel asub politsei tegevusse siis, kui selliselt soetatud autot asutakse edasi müüma või on ühe inimese kontol juba mitmeid selliseid kelmusi.

Omavahelise kokkuleppe saamiseks tuuakse põhjuseks,

et vana maksmata arve tõttu ei saa inimene liisingut.

Liisingu keeldumise taga on raskemad põhjused

SEB Liisingu Sõidukiliingu grupi juht Sten Argos nentis, et kui inimene liisingut ei saa, siis ei tasuks talle ka isiklikku järelmaksu anda.

"Kui on tegemist ostjaga, kes ei saa liisingut, kuna tal

on makseraskusi või tema krediidiinfo ajaloos leidub usaldusväärsust vähendavaid tegureid, tekib ka auto müüjal sekeldusi rahade kättesaamisega," täpsustas Argos.

Oht on ka suurem, kui tehingupoolteks on kaks erasisikut ning toimub omavaheline osaline müügisumma tasumine.

Suure tõenäosusega saab

müüja müügisumma kätte pika viivitusega, või jääb mingi osa müügisummast üldse saamata.

Samad ohud varitsevad ka autot ostes. Nimelt on moodi läinud, et tasutakse auto eest küsitav tasu ja tehakse ostumüügi leping, millega siis ostja järgmisel päeval autoregistrikeskusesse autot oma nimele kirjutama läheb.

Ent autol võib peal olla piirang, mis ei lase omanikku ümber registreerida.

ARKi infotelefonilt saab auto tausta uurida

Müüjaga pole samuti võimalik enam kontakti saada ning ongi inimene autoga, mille eest on makstud, kuid see ikkagi pole tema oma. ARKi avalike suhete osakonna juha-

Äp TASUB TEADA

Kohad, kust on võimalik auto tausta uurida

- ▶ ARKi infotelefon 6 201 200
- ▶ www.lkf.ee – saab teada, kas auto on enne liiklusõnnetustesse sattunud, ja sel juhul – millistesse
- ▶ autofoorumid, kus küsimuse püstitamise korral ehk keegi auto ajalugu teab

Äp KOMMENTAAR

Kui oma vana hobiauto müüki panin, tuli e-kiri: "Pakuks varianti 35 kohe sisse ja järelmaks 3 x 5 tuhat." Nagu isegi näete, ei kutsu selline kiri just võhivõrale järelmaksuga autot müüma. Usun, et kui oleks mingi asjalikum teade olnud ja inimesega silmast-silma suhelnud, võib-olla oleks isegi järelmaksu kaalunud. Siiani olen ise järelmaksuga ostnud kaks autot ja sel viisil müünud ühe auto.

Keijo Kumpas

▶ Enne ostu tasub ARKist uurida, kas autot on võimalik oma nimele registreerida.

Foto: Andras Kralla

taja Timo Vajari sõnul saab aga sellist situatsiooni ennetada, helistades ARKi infotelefonile. Sõiduki piirangute teada- saamiseks tuleb teenindajale öelda soovitud sõiduki registreerimisnumber.

Varem sai sama infot ka SMS-päringu teel, kuid lähiajal on plaanis see asendada tasuta infopäringuga ARKi kodulehe kaudu.

Äp KUUPÄEV

21.02

► tuli Honda Swindoni tehast välja juba kahemiljones auto, milleks oli hõbedane Honda CR-V.

Äp AUTOVEEBI AUHINNAMÄNG

Millise hüüdnimega kutsuti 1924. aastal Opelil esimest konveiermeetodil toodetud mudelit?

► www.aripaev.ee/auto

► Sel nädalal on Äripäeva lugejatel võimalus autoveebi auhinnamängus võita Opelil logoga jope.
 ► Võitja loositakse 6. märtsil ja võitja nimi avaldatakse Äripäeva paberlehes 7. märtsil.
 ► Eelmise nädala auhinna võitis Erkki Ehand. Palju õnne!

Test Chevrolet uus väikeauto saab töö tehtud, kuid igavalt

Chevrolet Aveolt tahaks rohkem emotsioone

Pärast seda, kui Daewoost sai Chevrolet, olid mitmed samanimeliste Ameerika päritolu autode omanikud valmis enesetappu sooritama, sest see, mille eest Chevy muidu seisib – võimsus, üüratu suurus ja V8 mootorid, oli just tapetud saanud.

Tegelikkus on aga see, et nime muutusega tõmbas General Motors margile päris tugeva hoo sisse. Kuskile ei kadunud ka suured Ameerika autod ja kõik on justkui rahul, kui kamp fänne välja arvata.

Aveo on kindlasti üks neid autosid, mis surub fännidel käed rusikasse. Tegu on väikemootoriga väikeautoga, mis on vastu kõigele sellele, mille eest peaks mark justkui seisma.

Samas on Euroopas selliseid autosid vaja ja margi nimi on piisavalt hea, et sundida seda ostma. Kui auto esiot- sa enne testi piltidelt nägin, tundsin väikest meest enda sees vau ütlemas. Ameerikalik *macho*-nina sundis lihtsalt seda lausuma.

Suur ülevalt alla iluvõre sobis kui rusikas silmaauku. Reaalsus oli aga natuke teistsugune. Registreerimisnumber kinnitub alumise võre peale, mis rikub kogu üldmulje.

Pealegi on auto reaalses elus märksa väiksem, kui piltidelt tundus. Siiski pole välimus üldse paha, kui midagi ette heita, siis sedasama alumise võre peitmist numb-

rimärgiga ja ehk liialt suurt igavust.

Sisu, nagu kolleeg ütles, pole üldse paha. Vähemalt välimuselt ei saa küll palju etteheiteid teha. Materjalid on ehk liialt odavad, kuid üritavad teatud kujundusega kergemalt kallimat muljet jätta kui nad tegelikult on. Iseenesest on see ka õnnestunud ja kohe käsi materjali kompa-

ma ei hakka. Ruumi on enam-vähem, kuid pikk sõit näitas, et mul kippus põlv kogu aeg vastu armatuurlauda, mis pika sõidu järel muutus päris tüütuks ja väsitavaks.

Tagaistmel saavad täiesti inimesemõõtu olendid end normaalselt tunda. Kuid jällegi ei soovita seda mingil pikemal reisirõõmu proovida. Pagasiruum pole muidugi ka piisavalt suur, et suure seltskonnaga reisi ette võtta.

Hädavajaliku saab pandud ja istmeid maha kallutades ka televiisori veetud, kuid ei midagi erilist.

Sõita on nagu autoga ikka – rattad keeravad ja mootor müriseb. Kurb on aga see, et see ongi peaaegu kõik. Täiesti emotsioonitult, tõsi küll ökonoomselt, punktist A punkti B. Natuke oleks ikka tahtnud, et rool jutustaks, mis teel toimub.

Paraku ta seda ei tee. Testisõiduks oli valitud peaaegu ideaalne mägitse, millel sõitmisest peaks rõõmu tundma ükstapuha millega, paraku mitte Aveoga.

Ardo Kalda

Äp HINNANG

välimus
★★★★★
salong ja pagasiruum
★★★★★
sõiduomadused
★★★★★
mootor
★★★★★
hind
★★★★★

13 p
(max 25 p)

"hind" tähendab, kas auto on meie arvates oma hinda väärt või mitte

► Chevrolet Aveo on reaalses elus palju väiksem kui piltidelt tundub.

Foto: Chevrolet

Äp MIS ON MIS

Chevrolet Aveo

- mootor 1,2 bensiin
- võimsus 70 hj
- pöördemoment 114 Nm
- käigukast manuaal, 5 käiku
- kiirendus 0–100 km/h 13 s
- tippkiirus 172 km/h
- kütusekulu 100 km kohta
- kombineeritud 5,5 l

- mõõdud**
- pikkus 3920 mm
 - laius 1680 mm
 - kõrgus 1505 mm
 - hind alates ca 148 100 kr

Allikas: Chevrolet

Äp KONKURENT

Renault Clio

- mootor 1,2 bensiin
- võimsus 65 hj
- pöördemoment 105 Nm
- käigukast manuaal, 5 käiku
- kiirendus 0–100 km/h 13,4 s
- tippkiirus 167 km/h
- kütusekulu 100 km kohta

- kombineeritud 5,9 l
- mõõdud
- pikkus 3986 mm
- laius 1497 mm
- kõrgus 1707 mm
- hind alates 154 900 kr

Allikas: Renault

Keskmine kütusekulu 16,2 l/100 km, CO₂ 345 g/km

al. 690 000.-

FORD F150

AmeerikaAuto

www.ameerikaauto.ee
Tel 699 9229

GARANTII, HOOLDUS, VARUOSAD, LISAVARUSTUS, TEHNOÜLEVAATUS

Fiat Sedici

Hind al. 255 000 kr

Lisainfo www.fiat.ee

Sedici on Fiati uus kompaktne linnamaastur, mis saab hakkama nii rahulikel metsateedel kui ka meie ekstreemsetel tänavatel. Kõrge Sedici saad sekundiga ka-herattaveolisest 4x4 maasturiks muuta. Tule ja tutvu linnamaasturiga, millel turu mõistlikem hind!

26 AUTO

Ohutus Hoolduse käigus paigaldati uued juhtimisseadmed

Nissan pidi täiustama turvapatjade arvutit

Nissan täiustas Navara turvapatjade juhtarvuti tundlikkust pärast Euro NCAPi kokkupõrketesti tulemusi ja ootab Euro NCAPi kordustesti tulemusi märtsi lõpus.

Nissani 2008. aasta mudeli Navara tulemusi Euro NCAPi kokkupõrketestis kahandas turvapatjade hilinenud avanemine.

2007. aastal registreeriti Eestis 112, Lätis 131 ja Leedus 62 Nissan Navarat. Pärast testitulemuste avaldamist konsulteeris Nissan Euro NCAPiga ja alustas turvapatjade juhtarvuti tundlikkuse tõstmist. 2007. aasta detsembris läks tootmise turvapatjade juhtseadme tarkvarauuendus, mis tagab turvapatja Euro NCAPi standardikohase tööd.

Samal ajal, 2007. aasta detsembris, käivitati hoolduskampania, mille käigus paluti kõigil Nissani 2008 Navara mudeli omanikel külastada Nissani esindust ja lasta oma autosse paigaldada täiustatud turvapatja juhtseadmed.

Et saada Euro NCAPilt kinnitust tarkvarauuenduse toimivuse kohta, andis Nissan selle kuu alguses Euro NCAPile

► Nissan Navara

Foto: Meeli Küttim

uuteks testideks täiustatud turvapatja juhtseadmega Navara.

Nissan ootab pikisilmi Euro NCAPi kinnitust, et tehtud muudatused on täielikult lahendanud turvapatjade avanemise probleemi.

Nissan on kindel, et nüüd

saab mudel konkurentsivõimelise hinnangu ja punkti-summa.

Veebruari keskpaigast on Nissan laiendanud hoolduskampania ulatust eesmärgiga tagada kõikidele Navara juhtidele maksimaalne kindlustunne.

Äripäev

Mudel Genfi autonäitusel uus Honda Accord Uue Accordi pildid avalikustatud

Selle aasta üheks oluliseks uueks mudeliks võib raudselt pidada uut Honda Accordi. See peaks olema lisapiisk niigi tugevasse karikasse kas või meie turul Toyotaga esikoha eest võitlemisel.

Ka uue auto puhul pole unustatud eelmiste hittide Civicu ja CR-V pealt tuttavat silmapaistvat disaini, mis meie turul põhiliseks ostuargumentiks kujunenud on. Olles Honda, peavad need autod tavaliselt kauem vastu, kui nende omanikud.

Uut Accordi näidatakse esmakordselt järgmisel nädalal Genfi autonäitusel.

Uus auto on eelkäijast oluliselt laiem ja madalam, mis annab erilise disaini joone ja peaks kõvasti parandama ka juhitavust.

Eriti ahvatleva olemisega on juba Frankfurdi näitusel ideena esitletud universaalkere, mille kohta võib praeguse seisuga öelda, et see jõuab pea-aegu samasugusena ka tootmisse.

Autole pakutakse ka palju mootoreid ja kahte käigukasti – kuuekäigulist manuaali ja viiest automaati.

Viimast paraku ikka veel ainult bensiinimootoritele.

Automaat on saanud ka rooli tagant labadega käikude vahetamise funktsiooni.

► Uusi mudelid näidatakse järgmisel nädalal Genfi autonäitusel.

Foto: Honda

Äripäev

Teie armastus jääb kestma!

Teie õnnelikule püsisuhtele prantsuse autodega aitavad kaasa TOTAL mootoriõlid, mis vastavad prantsuse autotootjate kõrgetele standarditele.

www.taket.ee

VARUOSAD PRANTSUSE AUTODELE:

Tallinn: Kadaka 86C	tel: 672 0000
Punane 18D	tel: 672 0002
Paavli 5	tel: 681 0945
Tartu: Vasara 50E	tel: 799 8020
Pärnu: Savi 3	tel: 446 5075

TAKET

sinu professionaalne partner

ISUZU

Uus ISUZU TURQUOISE Q-BUS 31 on oma 27 reisijakohaga avar ja mugav reisimiseks. Veetleva moodsa disainiga välimus koos mahuka 4 m³ pakiruumiga on leidnud paljude reisihuviliste heakskiidu.

Efektne WEBASTO konvektorküte koos õhukonditsioneeriga, klaaspaketite ja õhkvedrustusega tagab reisijate maksimaalse mugavuse.

TURQUOISE bussil on töökindel ja säästlik 190 hj Euro 4 Turbo Diesel mootor ja turvalised ning võimekad ABS-ASR õhkpidurid.

ISUZU TURQUOISE Q-BUS 31

OÜ Renneks Kaubandus

Suur-Sõjamäe 36, Tallinn
tel 646 5140
www.renneks.ee

AMERICAN MOTORS BUICK CADILLAC AMERICAN MOTORS BUICK CADILLAC

TOP PARTS

USA AUTODE VARUOSAD JA HOOLDUS

KÕIK VAJALIK SINU USA-AUTOLE MEIE UUEST AUTOKESKUSEST!

HOOLDUS • REMONT • REHVITÖÖD • DIAGNOSTIKA • SILDADE REGULEERIMINE

ORIGINAALOSAD • B-OSAD • LISAVARUSTUS • OFF-ROAD VARUSTUS

PERFORMANCE OSAD • VELJED • TURBODIISLI TUUNING

TALLINNAS • MÄEALUSE 30D • TEL 678 1888 • WWW.TOPPARTS.EE

Esimene on kohal!

UUS! tomtom G0720

Täpne Eesti kaardi ja adressiotsinguga GPS!

- Widescreen LCD puutetundlik ekraan
- Täielik Baltikumi katvus
- Eesti keelne häälsuhtimine
- Sõitmisajade funktsioon

TOMTOM

TERVIS

Äp TSITAAT

Tõmban suitsu nagu korsten edasi. Ja mida rohkem kuulen antisuitsetajate möla, seda kangekaelselt tõmban.

liikumine | toitumine | lõõgastus

Jüri Pino, linnavolikogu liige

► Sigarett sisaldab ligi 4000 ainet, mille hulka kuuluvad vähki, valgeveresust, sõltuvust ja pärilikke muutusi tekitavad ühendid. Ei puudu ka radioaktiivsed ained, vingugaas ja tõrv.

Foto: Maris Ojasuu

Tubakas tapab igal aastal neli miljonit inimest

Suitsust loobujad kardavad kehakaalu tõusu

Äp

Signe Sillasoo
signe.sillasoo@aripaev.ee

Nagu igast sõltuvusest loobumine, võib ka suitsetamise mahajätmine endaga mitmeid kõrvalnähte kaasa tuua. Kõige sagedamini on suitsukuradiga lõpparve teinud pidanud leppima kehakaalu tõusuga.

Paljud, kes üritanud nikotiinipahest priiks saada, pole seda esimeste võõrutuse käigus tekkivate kõrvalnähtude esinemise järel suutnud ja on kiirelt jälle sigareti järele haaranud. Esineb ka erandeid.

Janno Aksin otsustas suitsetamise jätta päevapealt. Ainuke viis pikaajalisest pahest lahti saada oli asi tahtjõu abil

karmilt ära lõpetada. Mingeid loobumist soodustavaid tablette, nätse ja plaastreid mees ei kasutanud. "Nikotiini asendamine teise nikotiiniga ei ole päris kindlasti mitte millestki loobumine," selgitas ta.

Loobujate suurimaks mureks kehakaalu tõus

Mingeid hirve kõrvalnähtude tekkimise ees Aksinil suitsust loobudes polnud, ent neist ta ei pääsenud ka. "Pärast mahajätmist suurenes kehakaal 15 kilogrammi," mainis Aksin. "Ma leian, et mõned lisakilod kahjustavad mu tervist oluliselt vähem, kui üks kuni poolteist pakki suitsu päevas, millele lisandub sant enesetunne ja jõuetus isegi trepist üles minna."

Kehakaalu tõus on taba-

nud ka suitsetamisest loobuda püüdnud linnavolikogu liiget Jüri Pinot, kes neljaks kuuks lõpparve teinuna 17 kilo juurde võttis. See oli ainuke tervise mure, mille pahest loobumine kaasa tõi.

Hetkel tõmbab ta enda sõnul suitsu jälle nagu korsten ja erinevatesse loobumist soodustavatesse abivahenditesse, mille kasutamine nädala jooksul tema arvates sama palju kui plokk kallimat sorti suitsu maksab, ei usu.

"Aastal 1990 polnud mingeid plaastreid olemaski. Pildusin lihtsalt kõik suitsud aknast välja ja ei suitsetanud enam," tunnistas ta ja lisas kindlalt, et mahajätmiseks on vaja üksnes tahtjõudu ja ei mingeid ravimeid.

Lõuna-Eesti Haigla suitseta-

misest loobumise nõustamise kabineti õe Veevi Hõraki kinnitusest abistavad pikaajalisi suitsetajaid loobumisel spetsiaalsed ravimid, mis mahajätmist soodustavad.

Kõrvalnähtude esinemist tema arvates kindlasti loobudes karta ei tuleks, sest ka nende vastu saab abi ja spetsiaalseid ravimeid, nii et ühte stressi teise vastu vahetama ei pea.

Loobudes asendatakse suitsetamine söömisega

Tõde on ka Rapla Maakonna haigla doktori Mari Põllu selgitusest see, et suitsetamine otseselt kõige kardetum – kaalu tõusu – kaasa ei too. "Enamasti on asi lihtsalt selles, et inimesel puudub mahajättes suuline tegevus, mida ta söömisega kompenseerida üritab."

Äp TASUB TEADA

Suitsetamisest loobumisega kaasnevad kõrvalnähtude peaksid kaduma kolme kuuga

Suitsetamisest loobumisega esineda võivad võõrutusnähtud:

- **söögiisu tõus ja näljatunne** – suitsetamisest loobumine võtab inimeselt harjumuspärase suulise tegevuse. See asendatakse enamasti söömisega.
- **peavalud ja pearinglus** – on tingitud vingugaasi sisalduse ja nikotiini toime vähenemisest veresoontele. Organism ei ole harjunud rohke hapniku kättesaadavusega. Abiks on rohke vee ning kohvi või mõne muu kofeiini sisaldava joogi joomine.
- **unisus või unetus, kesken-**

dumisvõime langus ja ärritus – on tingitud nikotiini virgutava toime kadumisest. Vaegused on esimestel nädalatel tugevamad, mööduvad ajapikku.

- **kõha** – kaob mõne päeva kuni nädalaga. Pikaajalise kõha kestmise korral on soovitatav tarbida köharohtusid.
- **kõhuvalu ja kõhukinnisus** – nikotiin kiirendas soolte tegevust. Kõhukinnisus võib kesta 1–2 nädalat.
- **kõrvalnähtudega võitlemisel on abiks rohke sportimine ja füüsiline tegevus**, sel perioodil on soovitatav juua 6–8 klaasi vett päevas.

Äp NUMBER

15

► miljardit sigaretti suitsetatakse päeva jooksul maailma erinevates riikides.

Äp LOE VEEBIST

► www.terviseinfo.ee teave suitsetamisega kaasnevate haiguste ja sellest loobumise kohta
► <http://et.help-eu.com> infoportaal suitsetamisest loobuda soovijatele

FARMA24

TELLI APTEEGI TERVISEKAUBAD INTERNETIST!

www.farma24.ee

NOORED

| õpingud | raha | karjäär |

ÄP TSITAAT

20. sajandi esimeste kümnendite noored olid rahulolematud ja nõudlikud, eelkäijate tehtust sageli pigem vigu kui voorusi otsivad ja maailma parandavad. Noor inimene peabki selline olema.

Toomas Hendrik Ilves, Eesti Vabariigi president
Postimees, 22.02.2008

ÄP VAHENDAB

Ellen Murula

29. veebruari võiks pühendada nende asjade tegemiseks, mis muidu kõrvale jäävad.

Mitmekülgsus aitab edasi

Julgen omadest kogemustest üldistada, et suur osa õpilastest ootab gümnaasiumi lõppu üsna kärsitult, kuna saab pärast seda hakata tegelema nende asjadega, mis tegelikult meeldivad.

Keskoolis õpetatakse aasta jooksul 10–14 erinevat ainet. Võtame seda isenesest mõistetavana, sest kui laps puutub kokku nii füüsika, muusika kui ka kehalise kasvatusena, soodustab see tema mitmekülgsust arengut. Mingil hetkel aga areng justkui lõppeks: üks tegeleb edasi matemaatikaga, teine võõrkeeltega.

Inimesed on andekad erinevatel aladel ning on vaja, et me kõik mingil määral spetsialiseeruks ja oma tähelepanu konkreetsele asjale suunaks. Muidu ei toimiks üheski elusfääris vajalikku arengut. Ometi on palju inimesi, kes on oma erialasse otseselt ära uppunud, puutudes kokku vaid teatud tüüpi probleemide ja lahendustega.

Ainete integratsiooni (mis juba samasuguse fantoomnähtuse kuulsusega nagu haldusreform)

on iva sees. Interdistsiplinaarsest kokkupuutest sünnivad uued loogilised ja innovatiivsed ideed.

Erialadele on omane mingi mudel või muster, kuidas asju kirjeldatakse, põhjendatakse ja vajadusel muudetakse.

Hea on aeg-ajalt siseharjunud mõttemaailma välja astuda ja end mõne oma amplituudist eemal seisva elualaga kurssi viia. See aitaks oma lemmikainet värske pilguga vaadata.

Aastatega probleem aina süveneb. Professionaalset geenitehnoloogiat või tragi väikeettevõtjat on aina raskem suunata Dalí biograafia või päevakajaliste füüsikadilemmade juurde. Seda isegi siis, kui nad tahaks, sest päevatoõ võtab oma aja ja energia.

2008. aasta on imeline, sest meil on 24 tundi rohkem kui tavaliselt. 29. veebruari võiks pühendada nende asjade tegemiseks, mis muidu kõrvale jäävad. Näiteks lugeda raamatut, millest (kooli)töö tegemiseks pealtnäha kasu ei ole. Küll mõne aja pärast on näha, kuidas vaheldusrikkus palju abi toob.

Piltnikel raskeim

Päev Marko Mummi ja Egert Kameniku varjuna

ÄP Signe Sillasoo
signe.sillasoo@aripaev.ee

Kui arvate, et pildistamise juures on kõige keerulisem õige momendi tabamine, siis eksite. Eesti Päevalehe fotograafi Marko Mummi ja Presshouse'i piltniku Egert Kameniku kinnitusele on nende ametis kõige keerulisem hoopis suhtlemine.

Et näha fotograafiameti köögipoolt, veetsin teispäeva pärastlõuna Marko Mummi ja kolmapäeva õhtupooliku Egert Kameniku töövarjuna. Erinevusi ja kokkupuutepunkte leidsin kahe mõneti erinevat tööd

tegeva pressifotograafi päevakavas mitmeid.

Üle kümne aasta Eesti Päevalehte fotosid teinud Marko Mummi suurimaks kireks on pildistamine ajalehe uudiskülgedele. Töökorralduslikult tuleb tal ette ka rahulikumaid nädalaid, mil pressikonverentside, paraadide, vastuvõtude ja mõnikord ehk ka mässude vahele tuleb teha illustreerivat pildimaterjali erinevatele rubriikidele ja eriväljaannetele.

Presshouse'i fotograaf Egert Kamenik on keskendunud seevastu rohkem stuudiotööle, kus pimestavate välklampide valguses valmivad pildid erinevate naiste-, spordi- ja tehnikaajakirjade esikaante-

le ja nende vahele. Linna peal toimuvaid üritusi käib ta ka pildistamas, aga harvem.

Töövarjuna olid minu kaks päeva äärmiselt põnevad ja sisukad. Nägin, kuidas sündisid pildid Eesti Päevalehe tervise- ja persooniloo kõrvale ning ajakirja Anne esikaanele.

Sõbra küsimuse peale, kumma piltniku asemel võimalusel ametisse asuksin, kui sule nurga viskaksin ja fotoaparadi kätte haaraksin, ei osanud ega oska siiani midagi kostada. Põnevad tundusid mõlema tööülesanded.

Erialane haridus fotograafi ameti juures eeliseks

Ametist suurema ülevaate saamiseks palusin fotograafidel kergitada saladusloori ja tuua välja ameti juures kõige raskem. Mõlema varjutatava suust kõlas vastuseks suhtlemine. Nagu kokkuleppeliselt lausuisid sama ka Äripäe-

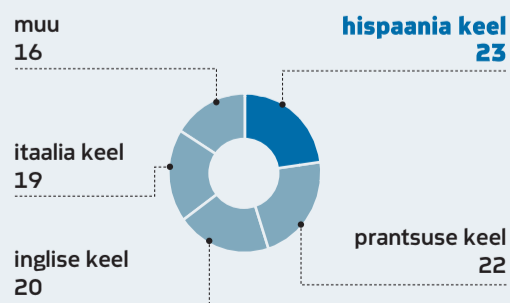
va fotograafid. Kolme pildistamist kõrvalt jälgides ma viimase keerukusest aru ei saanud, sest altdie suhtlejatena paistis kõik väga lususalt sujuvat, ent jätan lõppsõna professionaalidele ja lepin mõningate salapärase ja mõistmatute seikadega, milles ametit mitte pidades kunagi lõplikult aru ei saa.

Fotograafiat õppinud Mummi sõnul haridus piltnikuks saamisel primaarne pole, aga kasuks tuleb päris kindlasti. "Koolis käies saab teoreetilist infot kätte kindlasti valitumalt ja kiiremini. Ise õppides olen vajalike teadmiste saamiseks pidanud läbi töötama ka väga palju kasutusmaterjale," lisas Kamenik, kes on hariduselt laevainsener.

Välismaale tööle minemise peale Marko Mumm mõelnud pole, sest on enda sõnul Eesti patrioot ja väga pikaks ajaks kodumaa tolmuga jalgelt püh-

Euroopa noored õpiksid kõige parema meelega hispaania keelt

► vastused küsimusele, millist keelt tahaksid õppida, %

Allikas: Euroopa Komisjon

Äp KUUPÄEV

31.03

► on viimane võimalus esitada võistlustöid filmifestivalile Showcomotion 2008. Lisainfo: www.showcomotion.org.uk.

Äp KONKURSS

Ajakirjandustekstid ootavad tõlkimist

Tallinna Vana-Kalamaja Täiskasvanute Gümnaasium ootab kõigi kooliõpilaste töid emakeelepäevale pühendatud meediatekstide tõlkimise konkursile Kuldtipp 2008. Võistlus koosneb eel- ja lõppvoorust ning toimub kahes vanuserühmas – põhikooli- ja gümna-

siumiõpilased. Eelvoorust tuleb osalejatel sisestada võistluse kodulehele eelvoorust ajal ajalehtedes ilmunud vabalt valitud artiklite tõlked. Lõppvoorust pääsenud peavad hakama tõlkima juba kindlaid ajalehetekste. Lisainfo www.kuldtipp.com.

Äp KUUPÄEV

07.03

► toimub Tallinna Tehnikaülikoolis juhtimiskonverents "Märklaud: kas sina tabad märki?". Lisainfo: www.marklaud.ee.

► Marko Mummi (vasakul) töövarjuna sain võimaluse näha Eesti Päevalehe terviseküljele tehtava pildi sündi Ida-Tallinna Keskhaigla neuroloogiaosakonnas. Egert Kameniku (paremal) varjutajana sain aimu ka oluliselt aeganõudvamast ja kunstilisemast stuudiotööst, kus valmis naisteajakirja Anne esikaas.

Fotod: Maris Ojasuu

suhtlemine

kida ei taha. Egert Kamenik seevastu tööst piiri taga ära ei ütles. Hea meelega pildistaks ta sellistele ajakirjadele nagu Vogue, The Face ja National Geographic. Paraku on selleks võimaluste otsimine jäänud puhtalt laiskuse taha.

Amet kõiki püstirikkaks ei tee, ent nälga ka ei jäta

Küsimuse peale, kui hästi fotograafi ametiga ära elab, tekkis mõlema piltniku näole kerge muie. "Püstirikkaks just ei saa, aga kehvalt ka ei ela," kinnitas Mumm. Ka Kamenik on sama meelt, mainides, et olulist lisa annab fotograafidele sissetuleku mõttes reklaamide pildistamine, mida paraku pressis töötavatel lepingulistel fotograafidel teha pole lubatud.

"Ise ma pildile jääda ei taha. Hakkan üle keha tudisema, kui pean minema passipilti tegema," lausus Mumm lõpetuseks lõbusalt.

Äp TAUST

Ametit saab õppida Tallinnas ja Tartus

- Tallinna Polütehnikum
- www.tpt.edu.ee
- Tartu Kõrgem Kunstikool
- www.art.tartu.ee
- Eesti Kunstiakadeemia
- www.artun.ee

Äp NUMBER

10 000

► krooniga premeeritakse Eestis aasta parima pressifoto autorit.

Äp TSITAAT

Tööd motiveerib tegema lootus, et ma pole oma parimat pilti veel teinud.

Marko Mumm, Eesti Päevalehe fotograaf

Äp TASUB TEADA

Fotograafi olulisemad isikuomadused

- kannatlikkus
- empaatiavõime
- hea suhtlemisoskus
- kompositsioonitaju ja tunnetus
- täpsus

Hobi Trenn ja tahtejõud tõid maailmameistri tiitli

Jääle viib fanatism

11 aastat jääpurjetamisega tegelenud 19aastane Jaan Akermann kuulub oma vanuses tipptegijate hulka. Mõni aeg tagasi pärjati teda juunioride maailmameistri tiitliga.

Pärnus on jääpurjetamis-huvilisi noori ligi kümme-kond. Võistlustel läheb neil kõigil väga edukalt, häid tulemusi on nad saavutanud mitmetel võistlustel üle Euroopa.

Hiljutiselt Poolas toimunud juunioride maailmameistrivõistluselt tõi Jaan Akermann ära meistritiitli.

Noormehe sõnul viib teda ja teisi poisse-tüdrukuid jääle kiirusehimu ja piisav hulk fanatismi. "Nii kui ma esimest korda seda ala proovisin, nii ma sellest ka vaimustusin," selgitas ta.

"Riskantne on jääpurjetamine küll. Kiirused kasvavad kohati ikka väga suureks," nentis Akermann. Ka vigastused millelegi otsa sõitmisest ja ümberpaikumisest on tema sõnul kiired tulema. "Kiivrit ja kaitseprille kantakse selleks, et jääkillud ja vinget tuul silmi ei rikuks. Samuti on vaja sportimiseks sobivaid soojed ja mugavaid riideid, mis ala

► Maailmameistri Jaan Akermanni kinnitusele on jääpurjetamine ohtlik ala, kuna kiirused kasvavad kohati kuni 100 kilomeetri tunnis.

Foto: Karl Saue

harrastamist kohmakaks ei muuda," mainis ta.

Noormehe selgitusel on ala juures kõige suurem kulu muidugi purjekas ise: puri, mast, talad – võistlusvarustus kokku maksab ligi 100 000 krooni. Kuna Eesti jääolud on viimastel aastatel viletsad olnud, siis läheb raha ka reisisimise, transpordi ja elamisukulude peale.

"Talvel käiakse harjutamas Saadjärvel, Haapsalu ja Pärnu lähel või kaugemal Soomes ja Rootsis. Suvel hoiavad poisid oma purjekaid Pärnu Jahtklubi kuuris ja treenivad purjetamist merel," mainis Akermann.

Küllli Haav

Äp TAUST

Jääpurjekas

- jääpurjekas sõidab tuulest kiiremini
- purjeka kerge, männipuust kere on nagu kelk uisudega ühendatud taladel
- jääpurjekat juhitakse juhtvardaga, pidureid pole, mistõttu tuleb peatumiseks pöörata vastutuult
- moodsa klaaskiust masti, purje ja sõitja koostöös on võimalik jääpurjekaga sõita kiirusele kuni 100 km/h
- jääpurjetamisega on võimalik tegeleda Pärnu, Tartu ja Haapsalu jahtklubides

Mina ja raha Kuidas majandab noor inimene Marii on poole kohaga säästja

19aastane Marii Mletsin peab end nii säästjaks kui ka kulutajaks. Pärast palgapäeva on ta meister mõni aeg raha välja käima, ent seejärel tuleb aeg hakata taas säästlikumalt elama.

Mariil on keskkool juba selja taga ning ta teenib raha Arctic Sport Clubi kohvikus Champion klienditeenindajana.

Suur osa Marii rahast kulub riidele, väljaskäimisele ja enese eest hooldamisele. Harvem nõuavad raha kosmeetikatooted ja solaarium. Igakuiste väljaminekute hulka kuulub ka emale korteriüüriks ja toidu ostmiseks antav summa. Ka transport nõuab omajagu, sest Marii elab Tallinnast ligi 25 kilomeetri kaugusel.

Kui neiu veel ise töö ei käinud, küsis ta vanemalt lisaraha enamasti riiete ostmiseks. "Nädalavahetus-

tel väljaskäimiseks palusin vähem, kuna see on ikkagi mu enda lõbu, riided aga on hädavajalikud," selgitas ta ja lisas, et tunneb nende vastu kergest nõrkust ja hoiab kokku pigem söögi ja joo-ge pealt.

Marii peab ennast ühest küljest laristajaks, teisalt säästjaks. "Nii kui palgapäev kätte jõuab, saab pool palgast väga kiiresti otsa. Pärast seda hakkab aga jälle säästma, et kuu lõpuni kenasti välja tulla. Kui vaja, siis suudan ikka kokku hoida küll," kinnitas usin tütarlaps.

Neiu hobiks on rahvatants. Kuna trenn on tasuta, ei ole vaja sellele rohkem raha kulutada, kui aeg-ajalt uute tantsususside või rahvariide juurde käivate sukkepükste ostmiseks. Marii hobi- de hulka kuulub ka jõusaalis käimine, ent kuna ta töötab Arctic Sport Clubis, siis on seegi temale tasuta.

Katharina Toomemets

Äp VÕRDLU

Marii kuulub kõige rohkem riidele

► Marii keskmised sissetulekud ja väljaminekud kuus, kroonides

► sissetulekud	
palk	6000
► väljaminekud	
riided	2000
pudi-padi	1200
transport	800
meelelahutus	700
toit	500
emale	500
solaarium	300

ARVAMUS

ÄP ÄRILAUSE

Kui Hiinaga räägitakse läbi ketside tariifid, peaks elektriga sama tegema.

Juhan Parts, majandusminister, pelgab Euroopa kalli elektri allajäämist

Äripäev, 28.02.2008

| toimetuse seisukoht | kommentaarid |

ÄP PALJU ÕNNE!

REEDE

Ene Ergma 64
riigikogu esimees

LAUPÄEV

Raivo Külasepp 49
Grüne Fee Eesti juhatuse esimees

Andres Kulm 45

Üle juhatuse liige

Guntis Skrivelis 45

Eesti AGA juhatuse esimees

Peeter Kern 41

Starmani tegevdirektor

Tõnu Kull 37

Oma Ehitaja juhatuse liige

PÜHAPÄEV

Vello Järvesalu 55

Taastusravikeskus Estonia juhataja

Egon Mats 54

Mateki nõukogu esimees

Lembit Vainumäe 47

LeVa juhataja

Erkki Susi 38

NEFAB Eesti tegevjuht

Urmas Oru 37

Kanal 2 peadirektor

Allan Remmelkoor 37

Kristiine Kaubanduskeskuse juhatuse liige

Marek Vaho 37

Ruggesi nõukogu esimees

ÄP TOIMETAJA VEERG

Heli Lehtsaar

Tuumaelektrijaama oma naabrusse ei taha, aga kas elektri eest kordi rohkem maksta tahad?

Laenuid kolivad euro peale tagasi

Mõistus või emotsioonid?

Kas tahad oma kodu naabrusesse tuumajaama? Vastus on: kindlasti mitte.

Kas tahad elektri eest võimalikult vähe maksta?

Vastus on eelmisele vastupidine: kindlasti jah.

Need arvamused põhinevad emotsioonidel, mitte teadmistel. Paraku on elektri madalam hind ja tuumajaam omavahel seotud.

Eestimaa Looduse Fondi 40 aasta perspektiivi arvestades tehtud arvutus näitab, et põlevkivist toodetud elekter on ligi kaks korda kallim kui tuumaelekter.

Kui nüüd seesama eespool küsitud küsimus uuesti esitada, võtab vastata endale rohkem mõtlemisaega ja tema vastused ei ole enam nii must-

valged, sest tal on infot rohkem.

Mina ei tea, mis hakkab Eesti energetikas viie või kümne aasta pärast esimest viiulit mängima.

On see põlevkivikutusel töötav elektrijaam. Soomest või Leedust ostetud tuumaenergia, meie oma tuumajaam või rannikul vuhisevad elektrituulikutepargid.

Küll aga tean, et ma tahaksin erinevate võimaluste kohta argumenteeritud infot valitsuselt, Eesti Energialt, teadlastelt.

Mitte rahva emotsionaalseid hüüatusi stiilis "tuumajaama küll teha ei tohi, sest see plahvatab." Mäletate paanikat, mis kees Saul Steri steriliseerimistehase ümber?

Järgnevad kuud peavad pakatama argumenteeritud aruteludest.

Eilse Äripäeva põhiuudis kirjeldas graafiliselt usaldamatust Eesti krooni suhtes, mis peegeldub vastu laenuintressidest – Eesti kroonides on laenu tunduvalt kallimad kui eurodes. Tundub, et praegu kroonides laenu võtta on suisa kahjulik.

Prognoosime, et mida hiljem euro meil käibe tuleb (kas üldse tuleb?), seda laiemaks krooni ja euro intresside vahe käriseb.

Eurodes välja antud laenu intressimäärade alus on Euribor, tavaliselt kuue kuu oma. Seame selle kõrvale meie krooni oma analoogi, Talibori, samuti kuue kuu oma. Ja mis välja tuleb?

Veel aasta tagasi oli Euribori ja Talibori vahe praktiliselt olematu (vastavalt 4,0 ja 4,1 protsenti). See tähendas, et pangad usaldasid krooni võrdselt euroga ja kliendil tundus kroonides laenu võtta turvalisem – arvestades asjaolu, et krooni devalvatsioon ei saa ju olla saja-protsendilisel väljastatud.

Kui eraisik võtab eluaseme laenu näiteks 30 aasta peale, siis selle aja jooksul võib tont teab mida toimuda, ja vaevalt krooni kasuks.

Praegu on Euribori ja Talibori vahe

ÄP JUHTKIRI

Kas selle peale rõõmustada või kurvasutada? Ei kumbagi. Valitsus peaks tegema kõik temast oleneva, et euro üleüldiselt käibe saaks.

kärisenud 2,3 protsendipunkti (intressimäärad vastavalt 4,4 ja 6,7 protsenti).

Kroonilaenu kasu devalvatsiooni vastu on ära söödud liiga kõrge intressimäär tõttu. Ja see vahe tõenäoliselt suureneb veelgi. Kindlustamine on läinud kallimaks, kui kindlustatav asi ise väärt on.

Eilses Äripäevas kurtis üks kroonis laenuvõtja, et laenu tagasimakse on intressi tõusu tõttu kasvanud tervelt kolmandiku võrra. Nüüd otsib ta võimalust laenu eurodesse ümber vormistada. Pikaajalise laenu puhul mängib isegi väike intresside erinevus suurt rolli.

Hansapank ja Sampo loobusid 2006.

aastal kroonilaenu andmisest eraiskutele.

Kroonilaenu intress oli kõrge, kuna pangad ei soovinud end krooniga siduda. Kliendid näitasid seetõttu ka väiksemat huvi üles.

Võimalik, et ka (pikaajalisi) kroonihoiuseid polnud pankades piisavalt, et nende põhjal kroonilaenu väljastada.

Siinsete kommertspankade Skandinaavia emapangad näevad meelsamini, et laenuid on nomineeritud euros, riskid on paremini kontrolli all.

Võib tõdeda, et meie laenu majandus kolib täielikult tagasi üle eurole – sest pangad pole kroonist huvitatud ja klientidele pole kroon kasulik.

Kas selle üle rõõmustada või kurvasutada? Ei kumbagi, vaid nentida fakti.

Aga valitsus peaks tegema kõik temast oleneva, et euro üleüldiselt käibe saaks, mitte ainult laenu.

ÄP LOE ÄRIPÄEVAST

"Kroonilaenu intress kihutab riskide turjal kõrgustesse"

► lk 4-5 eilses Äripäevas

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel

Väljaandja: AS Äripäev

Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn

telefon: (372) 667 0195, (372) 667 0222,

faks: (372) 667 0265, (372) 667 0165

Trükk AS Kroonpress

Toimetuse:

e-post: aripaev@aripaev.ee

tel: (372) 667 0111, faks: (372) 667 0265

Korrespondendid: **Tartus** Väinu Rozental,

vainu.rozentala@aripaev.ee,

Washingtonis Kertu Ruus,

kertu.ruus@aripaev.ee

Reklaamiosakond:

e-post: reklaam@aripaev.ee,

tel: (372) 667 0105, faks: (372) 667 0200

Seminarid ja käsiraamatud:

tel: (372) 667 0207, faks: (372) 667 0290

Raamatuklubi ja infolehtede toimetuse:

tel: (372) 667 0207, faks: (372) 667 0290

Tellimine ja levi:

e-post: register@aripaev.ee,

tel: (372) 667 0099, faks: (372) 667 0300

Tiraaž: **25 600**

Tellimine internetis www.aripaev.ee/tellimine

Tellimishind 12 kuuks 3460 kr

Äripäev veebis: www.aripaev.ee

Toimetuse võtab endale õiguse kirjutada kaastõid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastõid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioossed teemad) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

Äp ERILINE KUUPÄEV

29.02

► ehk üks päev üle nelja aasta on kalendrisse lisatud. Lisatud aasta lõppu, sest Vanas Roomas algas aasta märtsiga. Aga kas alati üks päev üle nelja aasta? Ei. Nt aasta 2100 pole liigaasta, veebruaris on 28 päeva. Kui elate sinnamaani, veendute ise.

► Vabadussamba püstitamise vastu esitatud kujul algas eile internetis allkirjade kogumine.

Äp SAMBA

Kaks kantsi

Nähtavasti arvavad õigesti need kolmandad, kelle meelest peaks vabadussamba idee ühendama, mitte lõhestama Eesti rahvast. Aga praegu kipub just nii minema, et tekkinud on kaks leeri, kaks kantsi. Ega ikka vägisi pole mõtet üht sammast püsti ajada, kallid teine ka.

Kolm Venemaad ja kaks Eestit põrnitsevad üksteist

Lugedes Eesti lehti, tuleb vahel tahtmine öelda, et meie president on siiski Toomas Hendrik Ilves, mitte Vladimir Putin, kellest on sageli rohkem juttu. Kõike Venemaa poolt tulevat võimendatakse ja tihtipäele ka moonutatakse. Usume, et oleme nõukogude aja iganditest vabad, kuid päriselt see nii ei ole. Nõukogude inimene elab Eestis edasi ja mitte ainult vene keelt rääkivatest inimestest. Ta elab ka selles veidi heitunud kõõrdpilgus, mis vaatab aina Moskva poole.

Muidugi ei saa Venemaad kahtlustada Eesti sõbralikkuses. Kuid otsest ohtu meile säält lähemas tulevikus ilmselt ka karta ei ole. Ning igal juhul, olgu siis see oht ala- või ülehinnatud, oleks tark Venemaad paremini, eelarvamuste ja kõhedeuseta vaadata.

Ma pole sääl viimastel aastatel ise käinud. Kuid jälgin hoolega Vene internetisaite ja mingi pildi olukorradest see annab. Ning see pilt ei lange paraku kokku pilddiga, mida saab Eesti meediast. Meil tahetakse Venemaas näha enam-vähem Nõukogude impeeriumi taolist uusstalinistlikku totalitaarset riiki, kus pole demokraatiat, sõnavabadust ja teistimõtlejaid mõrvatakse ja kiisatakse taga.

On õige, et uusstalinism on Venemaal küllaltki populaarne ja teistimõtlejate elu pole alati kerge. Kuid praegune Vene meedia pakub tünasest siiski väga erinevat pilti. Teemade ring, millest võib rääkida, ja arvamuste ring, mida võib avaldada, on tohutult avardunud.

Poolametlikuks väljaandeks nimetatud RIANI kodulehel leiame materjale, milliseid ei oleks iial saanud ilmuda Nõukogude pressis. Nii on sääl üleval sari Putini-aneekdoote, mis on otse tõlgitud Eesti Ekspressist. On teade FSB purjus polkovniku laamendamisest, Hodorkovski näljastreigist, kõmutateid Vene ja muu maailma staaride eraelust ja väga häid, teravalt ja mõnikord üpris kriitiliselt kirjutatud kommentaare, kus ironiseeritakse ka Putini ja tema ees koogutajate üle.

RIANI kommentaarid

Äp VAHENDAB

► Jaan Kaplinski, kirjanik, Eesti Sotsiaaldemokraatlik Erakond

Päale Putini Venemaa ja Kasparovi Venemaa on mitmeid teisi Venemaid ja nende hulgas on selliseid, kellega meil on mõndagi ühist ja kellega tasub pidada sidet, vahetada ideid, kaupu ja inimesi.

ei jätnud avaldamast arvamust ka pronksõduriga seotu ümber. Juri Bogomolov näiteks leidis, et mõlemad pooled, st Tallinn ja Moskva, käitusid rumalasti. Eesti võime süüdistab ta selles, et nood mängisid Moskva neostalinistidele kaardid kätte ja lõpetab oma kommentaari Puškini tsitaadiga "Kivist külalisest": "Kostavad Komandori sammud."

Svetlana Babajeva kirjutab sellest, et Venemaad, st Nõukogude Liitu tema järga poliitikaga mitte ei austatud, vaid kardeti. Ning et austada võib ka jõudu, kuid see võim peab olema tark, vastutustundlik ja järjekindel. Sama autor tunneb piinlikult Venemaal hoogu saanud vaenlaseotsimisest ja eriti sellest, et selliseks vaenlaseks valiti pisike Eesti.

Praegu muidugi ei ole eliitkommentaatoritel aega tegelda Eestiga. Nad kirjutavad eelseisvast muutusest Kremli – Medvedevi astumisest Putini asemele ja arutlevad, kellele siis saab kuuluma tegelik võim. Hüpoteesi on mitmeid ja kõiki analüüsitakse asjalikult. Ajaloolist tausta pakub juba mitmeid kuid Pjotr Romanovi esseedesari sellest, kuidas Venemaa ajaloos võim siirdus eelkäijalt järeltulijale.

Sarja ajastatus ei jäta kahtlust tema sihtuses: ka praegu ootab Venemaad võimusiire ja küsimus on päale muu selles, kas Brežnevi ja Putini (ning teiste võimukandjate) komme koondada enda ümber sõpru ja kolleegide oma kodukandist (vastavalt Dnepropetrovskist ja Peterburist) jätkub.

Kui väikeses Eestiski on räägitud kahest Eestist, võib suurel Venemaal rääkida õige mitmest, vähemasti kolmest Venemaast. Päale Putini Venemaa ja Kasparovi Venemaa on mitmeid teisi Venemaid ja nende hulgas on selliseid, kellega meil on mõndagi ühist ja kellega tasub pidada sidet, vahetada ideid, kaupu ja inimesi.

Paraku kirjutavad meil Venemaast sageli võhikud või väga tugevasti Venemaad vihkavad inimesed. Usun, et oleks enam kui mõistlik, kui Eesti pressis ilmuks tõlkeid nendelt Vene kolumnistidelt, kellest eespool juttu oli.

Meie ajakirjandus meenutab rohkem Vene ajakirjanduse kroonulikumat osa. Nii nagu Eesti oma ideoloogiseerituses ja sallimatuses teistsuguste arvamuste, teist karva inimeste ja teise erootilise suundumusega inimestesse meenutab kroonu-Venemaad.

Võib-olla ongi pimedat tiblaviha taga veidi arusaama, et tegelikult on mõlemad ühiskonnad ja mõlemad rahvused sarnased, kui kumbki tunnista da saaks. Pronksõduri juures poolt- ja vasturääskjad meenutavad mulle Jorge Luis Borgese ütlemist, kui temalt küsiti, mis ta arvab Falklandi sõjast. Borges öelnud, et tema jaoks on diktaator Galtieri ja pääminister Thatcher üks ja sama inimene. Ja täpsustanud, et mitte sarnased, vaid üks ja seesama. Sama võiks öelda mõne Vene ja mõne Eesti poliitiku ja aktivisti kohta.

Nii Eesti kui ka Vene juhtkonnas on endise aja inimesi, kes leidsid, et kapitalism pakub võimalusi palju suuremaid privileege kui n-ö reaalse sotsialism, ja vahetasid rohkem või vähem elegantselt leeri ning maailmavaadet, kuigi ei suutnud päriselt vahetada fraseoloogiat ja loobuda põlglikust suhtumisest põoblisse.

Nii siin kui ka sääl flirdivad endised partei- ja komso-molitegelased kirikuga ja peavad end endastmõistetavalt eliitiks, kes on kutsutud ja seatud korraldama elu ennekõike oma huvidele vastavalt.

Kokkuvõttes: Eestis peaaegu puudub selline kõrgetasemeline ajakirjandus, kui Venemaal. Kolme või enama Venemaa vastas on kaks Eestit: Venemaa stiilis rahvuslik ja enesekeskne Eesti ja resigneerunud teine Eesti.

Ning käputäis vaimuinimesi, kes ei kuulu kummassegi. Ja ettevõtjaid, kes on piisavalt intelligentsed, et aru saada sidemete vajalikkusest ja tulususest Venemaaga. Arvan, et need mõlemad jõud võiksid üksteist paremini mõista ja koos otsida kontakti kolmanda, mitte kroonuliku Venemaaga. Usun, et see on üks kõige targemaid asju, mida Eestis praegu teha tuleks.

Firma ainuomanik pakub

OSALUST KASUMIT
TEENIVASSE FIRMASSE

ja ka

PERSPEKTIIVIKALE
KINNISVARALE TALLINNA
KESKLINNASmiinimumosalusega
3 miljonit krooni.

Tel 56 216 007

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine

Firma kätte 24H jooksul! Suur nimeväärtus

www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

Valmisfirma (OÜ, AS)

kätte 1 päevaga!

Äriühingud alates 5900 kr

Tõnismägi 3a
Tel 646 3760
info@altius.ee
www.altius.ee

Müüa hoonestamata kinnistu

Rae vallas.

11,73 ha (65301:003:0123).

Logistiliselt väga hea asukoht.

Tel. 555 66 386

Kas olete väsinud
võõraste fotode
vaatamisest?

Osalege dv.ee
fotokonkursil
ja võitke

fotokaamera
Olympus

Paremad fotod
avaldatakse
www.dv.ee

dv.ee
www.aripaev.ee/dv_foto

ÄRAPÄEV

Äp MÖTLEB

Kas ma sobiks ka mõnele rahatähele või juubelimündile? Oli ju Tartu Ülikooli juubel. Seega 375-kroonisele?

Janno Reiljan, riigikogu liige

| Pesakonna ärid | Äraudised |

Nädala bilanss Sombune vaikelu hakkab lõppema Tegude aeg on käes

Viiimased avaliku arvamuse uuringud parteide populaarsusreitingu kohta on avalikkusele teatavaks saanud, asjaosalised ise on need läbi seedinud ja vastu- või pärimetmed tarvitusele võtmiseks valmis seadnud. Vaid protsendipunkt kõrgemat tulemust kui oma igipõlisel rivaalil Keskerakonnal Reformierakond kaua ei salli. See on selge.

Ilima kellegi nõuandeta on samuti selge, et taas on aeg pronkssõduri teisaldamiseks. Ikka oma vanale kohale tagasi! See annaks esimest korda paljude muulaste hääled Reformierakonnale ja võtaks ära sealt, kust vaja – Keskerakonnalt.

See tähendaks jällegi eestimeelsete inimeste poolehoiu kadumist, aga kes on ütelnud, et seda sõdurit ei võiks jälle kord teisaldada? Vastavalt vajadusele ja edetabelinumbrate kujunemisele?

Tegusid Reformierakond ju ei kard! Üht osa raudteest, millega ei osata praegu just

palju ette võtta, saab kasutada selleks, et nimetatud sõdur saaks relsele mööda vastavalt vajadusele Tõnismäe ja sõjaväekalmistu vahet vurada. Protsess on tähtsam kui resultaat.

Eestise oma tuumajaam on selgelt veel üks projekt, mis seotud pideva liikumise ideega. Maarahvas teadis siiani tänu valitsuse tilgutatud infole, et tuumajaam erineb päris palju raudteejaamast, raadiojaamast või ilmajaamast ja ehitatud pidi ta saama hoopis Leedumaale. Et nüüd hoopis Eestimaa-le? Aga annab ju sedagi liigutada. Optimaalne oleks valitsuse juhtpartei seisukohast ja kogu rahva õiglustundest muidugi see, kui pronkssõdurit saaks pärast mõningast kõpitsemist tuumajaam ja ta teisaldada Leetu.

Sellest käigust tulenevat Reformierakonna uut populaarsust oleks väga raske kokku arvata, aga arvata võib vaid seda, et tegelikult on rohelis-

te teadmata veelgi ambitsioonikamaid projekte töös.

Nagu näiteks Tallinna linnavalitsuse kava naastrehvid keelustada. See on igati innovaatiline mõte ja meie kliimavõtmes eriti.

Edasised sammud peaksid veelgi jõulisemad olema. Näiteks talveriietuse olemise keelustamine. Teadaolevalt meil ju talve enam ei ole ja talveriiete olemine ja nende hoidmine võtab eluruumis palju ruumi, mis omakorda tekitab ruumiprobleeme. Inimesed ei mahu enam oma koju ära ja eluaseme teemal härdaldamist on järjest raskem ära kuulata.

Kokkuvõtteks. Näha on, et suurte ja sisuliste muudatuste aeg ühiskonnas on jälle käes. Kuid üks tähelepanek ei anna rahu. Kuni 12% oli viimase uuringu kohaselt neid inimesi, kellel ei olnud seisukohta ühegi partei eelistamiseks. Ja see number on võrreldes sügisega kasvanud. Kas siit ei paista vajadust moodustada uus elujõuline par-

► Tallinlased on loobunud naastrehvidest ja talveriietest.

Foto: Arno Mikkor

tei just nendele inimestele, kes ei oma kindlat seisukohta? Või ajan ma midagi segi ja see partei on juba olemas? Ja võimul?

Igatahes elame praegu taas huvitavat aega.

Rohke Debelakk
Eesti ainus kallutamata ajakirjanik

Äp VÕIMUKORIDOR

► **Valitsus teatab, et alanud aastal on riigiseste teede kõrval prioriteet võimukoridoride renoveerimine.** Märtsikuu esimestel päevadel vahetatakse linoleumi võimukoridoride kilomeetritel 22–188, seejärel on plaanis kohendada võimukoridoride valgustust, põrandasoojendust ning peale- ja mahasõite kilomeetritel 11–199. Täielikult lähivad võimukoridorid remonti juunikuus, kui paigaldatakse pörkepiirded, et vähendada poliitike kokkupõrkeid võimukoridorides.

► **Parlament keelustas liisaks puskariaparaatidele ka joogiaparaadid.** Katsed näitavad, et joogiaparaadi aktiivsel kasutamisel kaasnevad kuulmis-, nägemis- ja kõneaparaadi häired. Riigiaparaadi sõnul ei anna muud meetmed peale ärakeelamise tulemust.

► **Pärnu linnapea Mart Viisitamm teatas, et vaatamata korduvatele nõuannetele tagasi astuda ei näe ta sellise sammu võimalikkust.** Küll aga on linnapea lubanud linnapea ametikohalt edasi astuda.

KODUKLIIMA SALONG

SOOJUSPUMBAD

TALLINNAS
Vesse keskus
Peterburi tee 62a
605 4533
605 4534

TARTUS
Sepa keskus
Turu 45b
775 1160
775 1136

PÄRNUS
ESPAK keskus
Papiniidu 4
442 7828
443 2299

JÕHVIS
Jõhvi kaubanduskeskus
Keskväljak 6, 0 korrus
337 6779

VILJANDIS
Leviahituse vastas
Leola 58
433 8332

TÕRVAS
Kõrtsihoone
Valga mnt. 1
767 9208

HULGIMÜÜK JA ESINDUSSALONG
Veerenni 53a/Töökoja 1
646 2230 ja 646 2227

www.abckliima.ee